

Univerzita Karlova v Praze / Charles University in Prague
Pedagogická fakulta / Faculty of Education
Katedra výtvarné výchovy / Department of Art
2010/ 2011

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE / BACHELOR THESIS

DENÍK Z CEST / JOURNEY DIARY

Animovaný film jako způsob reflexe zážitku
Animated movie as a way of reflecting experince

PETRA MATUŠÍNSKÁ

Pod Špičákem 2709, Česká Lípa, 470 01
3.ročník: Výtvarná Výchova se zaměřením na vzdělávání
3rd year Art education
presenční, jednooborové studium
full-time, single-field studies

LISTOPAD/ NOVEMBER 2011

Vedoucí bakalářské práce / The Head of the Bachelor Thesis: Mgr. Linda Arbanová, PhD
Konzultant / Tutor: Doc. Ak. Mal. Zdeněk Hůla

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a dalších zdrojů.

V Praze 29. listopadu 2011

Petra Matušínková

Děkuji své vedoucímu bakalářské práce **Mgr. Lindě Arbanové, PhD**
za podporu a spolupráci,. Děkuji svému konzultantovi
Doc. ak. mal. Zdenkovi Hůlovi a také všem těm, kteří mi poskytli své práce či
texty.

ANOTACE

Matušínská, P.: Deník z cest – animovaný film jako způsob reflexe zážitku

/Bakalářská práce/ Praha 2011 – Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, katedra výtvarné výchovy, 58 s.

ABSTRAKT

Práce se zabývá fenoménem cesty, cestování a s nimi spojený termín Genius Loci. Zaměřuje se na reflexi zážitku v podobě deníku z cest. Analyzuje způsob zaznamenávání dat a hledání paralely mezi médii literárními a médii volného umění. Praktická část práce představuje reflexi z pobytu ve městě Barcelona v podobě animovaného filmu.

KLÍČOVÁ SLOVA

Animovaný film, cesta, cestování, cestopis, deník, deník z cest, genius loci, literatura, reflexe zážitku, výtvarné umění, zážitek,

ANOTATION

Matušínská, P.: Journey diary – Animated movie as a way of reflecting experience

/Bachelor Thesis/ Prague 2011 – Charles University, Faculty of Education, Department of Art, 58 p.

ABSTRACT

This thesis is focused on phenomenon of journey travel and Genius Loci. The work is on reflection of experiences in a form of travel journal and analysis of methods used for transferring personal experiences in perspective of search for parallels between literature and fine art medium. In the chapter on applied works, author's own animated movie as way of reflecting experience from Barcelona.

KEY WORDS:

animated movie, diary, experience, fine art, Genius Loci, journey, journey diary, literature, reflection of experience, travel, travel book

OBSAH:

1 ÚVOD.....	7
2 CESTA.....	8
2.1 CESTA JAKO POHYB LIDSKÉ EXISTENCE.....	8
2.2 CESTOVÁNÍ.....	10
2.3 CESTOVNÁNÍ VERSUS TURISTIKA.....	10
3 GENIUS LOCI.....	11
4 DENÍK Z CEST JAKO ŽÁNŘ.....	12
4.1 CESTOPIS.....	12
4.2 CESTOPISNÁ REPORTÁŽ.....	13
4.3 DENÍK.....	14
4.4 DENÍ Z CEST.....	15
5 REFLEXE ZÁŽITKU.....	16
5.1 ZÁŽITEK.....	16
5.2 MOŽNÝ SVĚT.....	17
5.3 ZÁZNAM DAT.....	18
6 DENÍK Z CEST V LITERATUŘE.....	19
6.1 PÍSEMNÁ FORMA / POČÁTEK CESTOPISU.....	20
6.2 CESTOPIS V KNIZE.....	21
6.3 CESTOVATELSKÉ BLOGY.....	24
6.4 INTIMNÍ DENÍKOVÝ ZÁZNAM / DOPISY Z CEST.....	26
7 DENÍK Z CEST VE VÝTVARNÉM UMĚNÍ.....	27
7.1 KRESBA S TEXTEM / TEXTY S KRESBAMI.....	28
7.2 DENÍK Z CEST V KOMIKSU.....	30
7.3 DOKUMENTÁRNÍ A REPORTÁŽNÍ FOTOGRAFIE.....	32
7.4 SKETCH BOOK.....	35
7.5 TRAVEL BOOK.....	40
8 DENÍK Z CEST VE VÝTVARNÉM UMĚNÍ.....	41
8.1 1CEST / MOHO SVĚTŮ.....	43
8.1.1 INFORMACE JAKO MÚZA K POZNÁNÍ.....	44
8.1.2 KRESBA V ZTÍSNĚNÝCH PODMÍNKÁCH.....	45
8.1.3 VÝZBROJ NA LOV ZÁŽITKŮ.....	46
8.1.4 DJ GENIUS LOCI.....	47
9 PRAKTICKÁ ČÁST.....	48
9.1 MŮJ DENÍK Z CEST.....	49
9.1.1 CESTOVATELSKÝ BLOG LIPPATUKKA.....	50
9.1.2 ANIMOVANÝ FILM / TRAVEL BOOK BARCELONA.....	52
10 ZÁVĚR.....	53
11 LITERATURA.....	54
12 PŘÍLOHY.....	56

1 ÚVOD

„Dvojím způsobem se můžeme dostat domů; první je, že zůstaneme, kde jsme. Druhý, že se vydáme na cestu kolem světa, a tak se zase vrátíme na místo, odkud jsme vyšli.“¹

V životě nás potkává mnoho situací, které se stanou, mi je prožijeme a ony opět pomínou a ztratí se v minulosti. A ani jedna z nich se nikdy ve své jedinečnosti nevrátí, ale lidé mají schopnost a touhy tyto již dávno minulé situace zpřítomňovat a zaznamenávat.

Spousty právě takových situací posloužilo mnohým umělcům jako náměty, či obsahy jejich uměleckých děl, ale proč je tento fenomén už odpradáвна stále aktuální a námět nikdy nevyčerpatelný? Proč lidé sami sebe od veškeré vybudované jistoty staví do nejistých situací a vydávají se na cesty, které jsou jim neznámé. Co je to cesta? A proč našimi častými cíli jsou hlavně právě místa, čím nás lákají a jak je dokážeme vnímat? Tyto otázky se v žádném případě nesnažím zodpovědět v jejich plné míře, ale snažím se je v mé Bakalářské práci použít jako téma k diskusi a k zkoumání. „Vždyť kdybychom v mýtu nebo uměleckém námětu nerozpoznávali ozvěnu svých životních zkušeností, těžko bychom jej mohli chápat a prožívat jej.“²

V první části práce se snažím prozkoumat fenomén cestování a ducha místa, který právě tak často slouží jako cíl a inspirace k poznání.

V druhé kapitole se věnuje vymezení termínu deník z cest jako žánru a poukazuji na jeho modifikaci v žánrech literárních. Pátá a šestá kapitola analyzují způsob zaznamenávání dat a hledání paralely mezi médii literárními a médii volného umění. Objasňuji v nich jak ovlivňují vnější vlivy, jako sociální, kulturní či technický, způsob reflexe zážitku a použití média z hlediska formy díla.

Osmá kapitola je zaměřena didakticky. V této didaktické řadě je kladen důraz na hledání výjimečných situací a prožitků v běžných rutinních událostech za pomoci intimního deníkového záznamu.

Poslední kapitolou je praktická část, kde představuji svůj intimní deníkový záznam v podobě animovaného filmu, který je vytvořen z materiálů a podkladů zaznamenaných při cestě do Katalánského města Barcelony, což jsou fotografie, skicák s kresbami a kolážemi, vlastní textový deníkový záznam, video nahrávky, audio nahrávky, elektronický cestovatelský blog, geografické, historické a sociálně kulturní znalosti o místě, storyboardy a samozřejmě vlastní zážitky. Animovaný film, storyboardy, cestovní deníky a výběr fotografií jsou k vidění v el. Podobě na přiloženém DVD a cestovní deníky a storyboardy reálně u vedoucího Bakalářské práce., Dále v příloze přikládám svou další práci, která nevznikla v souladu s tématem této Bakalářské práce, ale je to deníkový záznam, který posloužil jako materiál k dalšímu projektu.

¹ Gilbert Keith Chesterton ,CÍLEK, str.6[5]

² SLAVÍK, str. 55[22]

2 CESTA

Volně s principem deníku z cest nebo cestopisu souvisí prastarý syžet cesty, známý již ze starověkých eposů, který k sobě poutá četné symbolické významy životní „poutí“ vymezené narozením a smrtí, vzestupem a pádem, peklem a rájem, útekem a návratem, odcizením a sebe nalezením, anebo třeba hledáním v labyrintu každodennosti.³

2.1 CESTA JAKO POHYB LIDSKÉ EXISTENCE

Cesta je metaforou dozrávání a procesu. Procesu stávání se sama sebou.

Čas od času se v člověku cosi zachvěje, zdvihne se v něm potřeba překročit magický kruh každodenní existence, opustit všechno známé a bezpečné a vydat se do neznáma, do světa nejistot, ale právě v opuštění jistot zmechanizovaného život je blahodárnost cesty. „Nejistota je život, začátek, otevřenost dalšímu vývoji, jistota je uzavřenost, konec, smrt. V životě není nic jistějšího než smrt a nic smrtonosnějšího než jistota. I umělec, který si je jist svým uměním, přestává být umělcem; člověk, který si je jist svým životem, už zemřel.“⁴

Občasné nutkání k cestě kamkoli je reflexní sebeobranou člověka, kterého spoutávají. Jsou to záškuby spícího, který procítá ze spánku, neuvědomělé pokusy omdlelého probít se z dočasné ztráty vědomí. Každé cestování je totiž především cestou k sobě. Objevováním cizího světa objevíte ve své duši krajiny, do kterých jste ještě nikdy nevstoupili. Objevíte schopnosti, o kterých jste nevěděli, síly, ve které už jste nevěřili. Nutnost ve vás vyvolá energii, pohotovost, smysl pro improvizaci, pružnost reagovat na proměnlivost situací a schopnost myslet v tisícikilometrových dimenzích.

³ MOCNÁ, PETERKA a kol., str. 77[16]

⁴ VÁCHA, str.7[28]

„Ostatně cesta není nic jiného než život zintenzívněný do zkratky. Cestujte, abyste poznali sebe poznáním světa.

Cesta je obrazem člověka a odvíjí se z nás ať se pohybujeme v kterémkoli světadílu, setkáváme se. Nikoli ve svých maskách, vnějších vrstvách a kosmetických úpravách, nýbrž ve svém jádře Cesta nás obnaží, proto může být někdy krutá. Vždycky je však pravdivá. Jako život. Řetězení neočekávaných spojení je její poezí, sebepoznání je psychologií a vyrovnání vůle a možností její filozofií. Šťastnou cestu!“⁵

⁵ Vácha, str. 8-9[28]

ZPOCHYBNĚNÍ HODNOTOVÉ PYRAMIDY

Při setkání s novým poznáním se člověk dostává do konfrontace svých a nově poznanych hodnot. Tento fakt dává za vznik zpochybnění dosavadní hodnotové pyramidy. Jednou z autorek cestopisných románů, která se tímto fenoménem zabývá je Milena Holcová. Ve své knize Za Humny nejsou lvi popisuje přehodnocení svých hodnot jako Středoevropany po soužití v domorodé vesnici v Tanzanii u kmene Masajů „ Každá zkušenost s přírodním národem našinci poněkud zpochybní hodnotovou pyramidu. Ve všem to zmatku však paradoxně nabízí i velmi důležité zklidnění. Vydeme-li z předpokladu, že domorodci a my uznáváme stejné hodnoty a jednou z priorit je šťastný a spokojený život, musím konstatovat, že k jeho dosažení mají blíže. Náš svět se jim musí jevit jako soustava bludných kruhů. Válčíme proto, abychom ukončili války, za peníze, které si půjčujeme, si kupujeme věci, které nepotřebujeme, nemáme čas na nejbližší lidi včetně vlastních dětí, protože musíme vydělávat peníze, abychom na ně měli čas, mnoho hodin trávíme u televize, abychom viděli, jak se baví lidé kteří se nedívají na televizi, Kupujeme si věci, které nás ochrání před zničeným životním prostředím, které by nebyl zničené, kdyby se nevyráběly, A když už konečně máme všechno, ztrácíme smysl života.“⁶

⁶ HOLCOVÁ, Za humny nejsou lvi, str. 23[13]

2.2 CESTOVÁNÍ

„Jednou ze základních potřeb člověka je zakoušet svou životní situaci jako významu plnou a účelem uměleckého díla je „nést“ a předávat významy“⁷

Cestování je jako lidská činnost odlišná od osídlování nových zemí především tím, že předpokládá návrat do původního bydliště a je výrazně individuální, má prastarou tradici.⁸

2.3 CESTOVÁNÍ VERSUS TURISTIKA

Od cestování jako lidské činnosti můžeme vymezit ještě další termín, což je Cestovatelství jako specifický fenomén západní civilizace umožněný zejména rozvojem dopravních prostředků. Cílem je navštívit místa většinou lidí z různých důvodů nedostupná a poznatky zveřejnit. Svým účelem se liší od cest výzkumných, misionářských či vojenských. Vyvíjelo se již od 16.století, více rozšířeno kolem 18.století, největší rozmach v 19.století a na začátku 20.století. V současnosti ztratilo svou funkci a je nahrazováno různými formami turistiky.

Cestovatel v tom nejlepší smyslu slova podstupuje riziko naprosté svobody, útrapy tápání, nejistoty. Hledání vlastní cesty je pro něj nenahraditelnou hodnotou. Odmítá přežvýkanou potravu. Přichází do cizího světa s imponující zranitelností, a nikoli proto, aby jej objevil, ale sám se cizímu světu otevírá a dovoluje mu, aby do něj vstupoval. Je uvolněný. Má schopnost položit se do cizoty a nechat se jí unášet. Při kontaktu s jinakostí cítí rozkoš.“

Cestovatel je sám za sebe odpovědný, chápe, že všechny problémy, které ho cestou potkají, si musí řešit sám.

Turista se nechává vést. Vnějškově je v cizině, ve skutečnosti zůstává pevně zabydlen ve svém prostředí. Pokud je nespokojen, viní cestovní kancelář. Jinakost v turistovi vzbuzuje rozpaky. Je zbaven spousty starostí a odpovědnosti, vzdává se však čehosi podstatného svobody.

⁷ NORBERT - Schulz, str.5[17]

⁸ TOMEŠOVÁ, str.8[25]

3 GENIUS LOCI

„Genius Loci či duch místa pokládám za konkrétní skutečnost, s níž se člověk setkává tváří v tvář a s níž se musí vyrovnávat ve svém každodenním životě“⁹

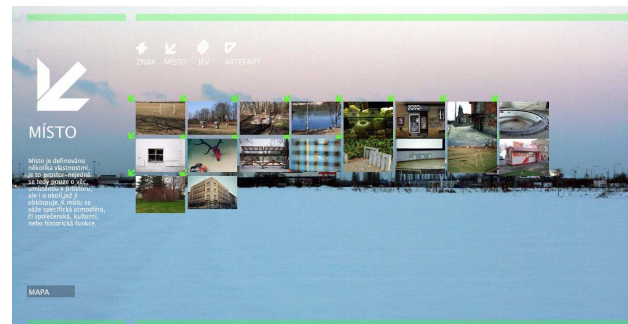
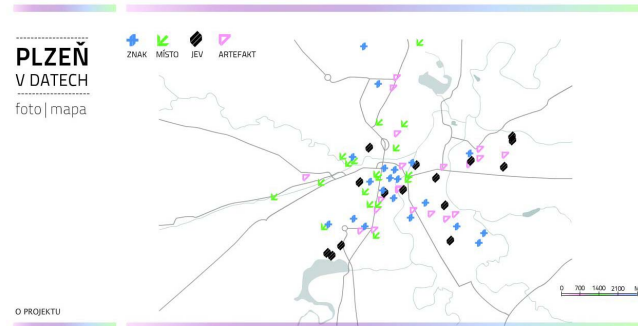
„Píšeš, říkal mi přítel kritik, jako kdyby krajina byla důležitější než postava...Přiznávám, že vidím postavy téměř jako funkce určité krajiny. Stalo se mi to poměrně nedávno po mnoha letech putování... Mé knihy jsou vždycky o životě v nějakém místě, ne o jeho spěšném projíždění. Ale jak pomalu, rok po roku poznávám Evropu, ochutnávám vína, sýry a národní charaktery, uvědomuji si, že to, co určuje kulturu, je nakonec duch místa...Ano lidské bytosti jsou výrazem své krajiny, ale když se chcete dotknout tajných kořenů esence národa, musíte se nejprve sami zklidnit. Pod úplně povrchními a zjevnými současnými změnami zůstávají staré linie přílivů a odlivů času. A když už mluvíme o smyslu pro místo, myslím, že málo pozornosti je věnované čistě literárním kritériím. Co dělá velké knihy velkými, nejsou jen příběhy a charaktery, ale také místo a zakotvení v prostředí.“¹⁰

Genius loci. – je něco podobného jako „krajinný ráz“, ale je ještě méně uchopitelný. „duch míst“ je to důvod, který neumíme pojmenovat, ale kvůli kterému se vracíme. Pojem genius loci může působit magicky a prchavě, ale ve skutečnosti je jednou z nejsilnějších esencí celé krajiny. Do Prahy turisté nepřijíždějí kvůli tomu, že by chtěli navštívit Pražské hrad nebo chrám svatého Mikuláš, ale protože je zajímavá „ atmosféra míst“. Genius loci se nevznáší na nějakém obláčku, ale je pevně vepsán do tvarů. Struktur a barev kraje.“¹¹

⁹ Heidegger : in NORBERT – Schulz [17]

¹⁰ Lawrence Durrell, esej „krajina a povaha“: in CÍLEK, str.14[5]

¹¹ CÍLEK, str.14[5]

Obrázek 1: Plzeň v datech, Zuzana Bitalová

- Projekt Plzeň v datech vznikl jako pokus o nalezení a zachycení toho, čemu se říká Genius loci. Tento fenomén je těžko uchopitelný a má tolik podob, kolik je lidí, co se ho snaží vypátrat. Plzeň v datech je osobní projekt, nemá ambice podávat přesné geografické informace ani ukazovat dominanty města. Je výsledkem především náhodných setkání.

zdroj : [59]

4 DENÍK Z CEST JAKO ŽÁNŘ

Abychom pochopily termín „Deník z cest“, musíme se nejprve seznámit s termíny jiných literárních žánrů, jenž v sobě „Deník z cest“ zahrnuje, tuto kapitolu věnuji jejich vysvětlení..

4.1 CESTOPIS

Próza zachycující průběh putování objevovaným zeměpisným prostorem, které provází v různé míře tematizovaný emotivní a poznávací zážitek pisatele. Ideové zaměření cestopisu i autorův vztah k hodnotám se nejvýrazněji projevuje v poměru k novému, odlišnému a cizímu (obdiv, odpor, ohrožení, poučení, kooperace), dále pak v motivaci cesty a motivaci cestopisného záznamu.

Hlavním předpokladem cestopisu je vlastní zraková zkušenost se skutečností a následně nutnost popisu jedinečného vizuálního zážitku slovy, která se však vzhledem k své logocentrické povaze takovému úkolu vzpírají. Dalším zdrojem cestopisného materiálu jsou ústní reference (pověsti či různé příběhy spojené s danou lokalitou) a konečně literární reference, které lze rozdělit na cestopisy předchůdců a odborně zaměřená pojednání kulturně-historická a geografická.

Výpověď o pobytu v konkrétním časoprostoru se hojně opírá o časové údaje. Kompoziční uspořádání textu upřednostňuje buď osu prostorovou (místopisné názvy kapitol či oddílů- např. V Polákově Cestě do Itálie) nebo časovou (deníková forma – např. Máchův Deník na cestě do Itálie). Existují ovšem různé kombinace obou hledisek, např. Forma dopisová či fejetonistická. Deníkové cestopisné záznamy byly zpravidla považovány za materiál k dalšímu zpracování.

Typickým znakem cestopisu je blízkost autora a vypravěče. Vypravěč v ich formě, zpravidla plní roli účastníka a pozorovatele, je součástí představeného světa, bývá o něm předem poučen, vždy ale má limitované informace. Viděné jevy jsou zpravidla zároveň popisované, prožívané, promyšlené, vyprávěné. Cestopis stylizovaný z časového odstupu posiluje složku memoárovou, jak je tomu u Václav Vratislava z Mitorvic“.

Umělecká hodnota cestopisu nezávisí jen na atraktivitě procestované země, ale též na dispozicích tvůrce jeho temperamentu, rozhledu, kritériích, zájmech, pozorovacích schopnostech, vypravěčské invenci.

Starověké zprávy o cizích zemích ještě nerozlišují mezi skutečností viděnou a vybájenou. Z jejich rozlišení vycházejí dvě základní varianty žánru: cestopis reálný a cestopis fantastický (v anglickém prostředí též označovaný jako mythology-fiction a pro novější dobu jako cestopis imaginární(, využívající fikce, která překračuje fyzikální zákony.

Podle stylu lze rozlišit dále cestopis narativní, v kterém převládá epičnost, zážitkovost, figurativnost, a cestopis deskriptivní, v němž převládá dokumentárnost, střízlivá věcnost, naučnost. Schopnost skloubit dynamickou a statickou složku cestopisu, osobní zážitky z cesty, složku zábavnou a naučnou, bývá projevem literární invence autorovy.

Z historického pohledu cestopis předjímá roli reportáže, moderní literatury faktu na jedné a fantastiky či sci-fi na druhé straně. Kontaktními přechodnými formami jsou cestopisná črta či „obraz“, cestopisný fejeton, reportážní a dobrodružný román z cizího nebo exotického prostředí(L.M.Pařízek), vzpomínková próza z ciziny.¹²

¹²MOCNÁ, PETERKA a kol.,
str. 75-76[16]

4.2 CESTOPISNÁ REPORTÁŽ

Mezi cestopisem a reportáží se otevírá propast, neumožňující sloučení těchto žánrů. Podle definice Slovníku literární teorie je cestopis „žánr literatury dokumentární, publicistické nebo umělecké, jehož tématem je popis nebo vylíčení autorovy cesty do cizích zemí nebo krajin, a které obsahuje záznamy nebo postřehy o jejich zvláštnostech geografických, národopisných, kulturních sociálních apod.“¹³ Autor reportáží se na rozdíl od autora cestopisů mnohem více zaměřuje na detail. „Reportáž je víc než zpráva a fakt, víc než analýza.“¹⁴

„V cestopisech autor popisuje, kde byl, jak tam jel, kam přesně přiletěl, jaké památky byly v daném místě, jaká je nejvyšší hora a jak se na ni dá vylézt.

„Na jedné straně tíhne cestopis k fakticitě a dokumentární hodnotě, a na druhé straně k čisté nebo částečně literární fikci.“¹⁵ Jedná se tedy o literárně – publicistický nebo umělecký text, kdežto „cestopisná reportáž se zakládá na věcnosti, přesném pravdivém popisu skutečnosti, uvádění i zcela konkrétních údajů“¹⁶ a pohybuje se mezi publicistickým a zpravodajským polem.

Rozdíl spočívá i v rozsahu jednotlivých žánrů. Zatímco cestopisy mají většinou knižní podobu, cestopisná reportáž je rozsahově limitována. Její autoři proto musí na omezeném prostoru předložit čtenáři svoje zážitky. Díky tomu je zvýšená šance, že z článku budou vynechány méně zajímavé pasáže. „Jedna z dříve oblíbených forem cestopisů byly seriály na pokračování umístěné v časopisech nebo vysílány rozhlasem.“¹⁷ Autoři se tak mohli uchýlovat k deníkové podobě a čtenáři nebo posluchači cestovali s nimi den za dnem.

¹³ VLAŠÍN, str. 465 [29]

¹⁴ BERCH-Karlsen, str. 13[2]

¹⁵ VLAŠÍN, str. 53[29]

¹⁶ VLAŠÍN, str. 314[29]

¹⁷ TONAROVÁ [26]

4.2 DENÍK

Chronologicky řazené, zpravidla datované osobní záznamy, pořizované v krátkých intervalech a bez časového odstupu.

18

Deník náleží do žánrové oblasti dokumentární literatury

(literatury faktu). Před fikcí a fabulací upřednostňuje bezprostřednost záznamu, autentičnost sebevyjádření, věcnou informativnost. Často slouží jako autorova „databanka“ časových údajů, myšlenek, nápadů, námětů nebo citátů.

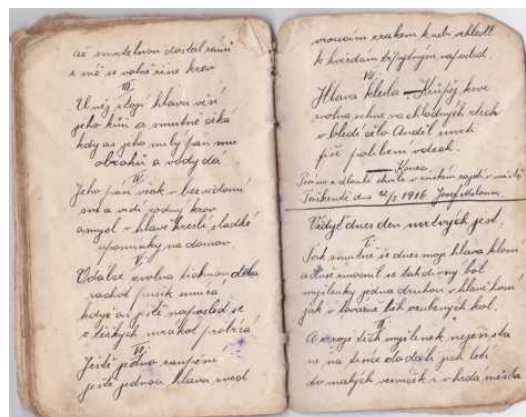
Deník má autokomunikační charakter, zdůrazňující pisatelův permanentní dialog se sebou samým, motivovaný úsilím o sebepoznání, o stvrzení vlastní identity a vnitřního světa v konfrontaci s novějšími poměry. Bývá utajenou „zповědnicí“ rušící autocenzuru a tabu. Často je psán jakoby pouze pro vlastní potřebu nebo s vědomím nevydatelnosti, v situaci, kdy je pisatele vystaven diskriminaci.

Tématem je aktuálně prožívané drama lidské existence (v rovině nejen intimní, ale obvykle také občanské a filozofické), jehož další průběh pisatel na rozdíl od memoárů nezná

„Deník (jako žánr je jedinečný výtvar) často využívá napětí reflexe a narace (záznamy situací, dialogů, příhod)...“ 19

18 MOCNÁ, PETERKA a kol., str. 98[16]

19 HOFFMANOVÁ[10]

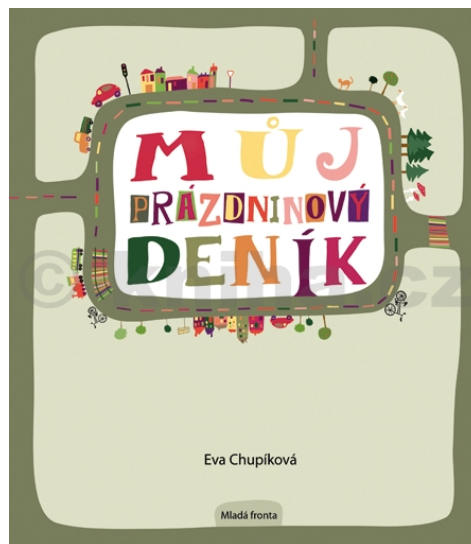

Obrázek 2: Deník z 1. sv. války - cesky psany

Prodám ručně psaný deník z ruského zajetí. Psaný česky, ručně, přímo v zajetí. Deník popisuje cestu

českého mladého vojáka ze středních Čech od zajetí v prosinci 1914 z polského Tarnova až na Sibiř a zpět v průběhu 3 let, přičemž jsou zaznamenána všechna důležitá místa a města, kde se zajatecký tábor přechodně usídlil, někdy také co tam jedli a různé podrobnosti.

V deníku jsou také napsané básně/písně a příběhy z fronty, jejichž autorem je také autor deníku sám.

Obrázek 3: Můj prázdninový deník, Chupíková Eva, 2011

4.3 DENÍK Z CEST

Forma deníku otevřená, je rovněž koncipována jako autorova osobní výpověď, avšak od počátku určená ke zveřejnění. Jde o typ příznačný zejména pro publicistiku, vyskytují se ale nedominují v něm osobní záznamy, nýbrž reflexe obecnější, zejména společenské a politické problematiky.²⁰

autor postupuje chronologicky dle svého putování a také zážitky jsou zaznamenávány chronologicky.

Cestovní deníkové záznamy se objevují již v počátcích psané kultury, avšak soustavněji a programověji začínají být pěstovány až v renesanci v souvislosti s postupnou emancipací individua. Zprvu však nešlo o literární deníky, nýbrž o převážně strohé záznamy každodenních i neobyčejných událostí, psané jako podklad pro pozdější memoáry či jako svědectví pro pisatelovy potomky. Oblíbené byly zejména ve šlechtických a vzdělaných měšťanských kruzích, výjimečně se dochovaly i deníky příslušníků nižších vrstev (např. Deník žoldnéře z třicetileté války).²¹

František Skála, Praha>Venezia, cestovní deníky 1993,
Tomáš Císařovský, Cestovní deníky , uveřejněné na
 výstavě Žlutá skvrna, akvarel,

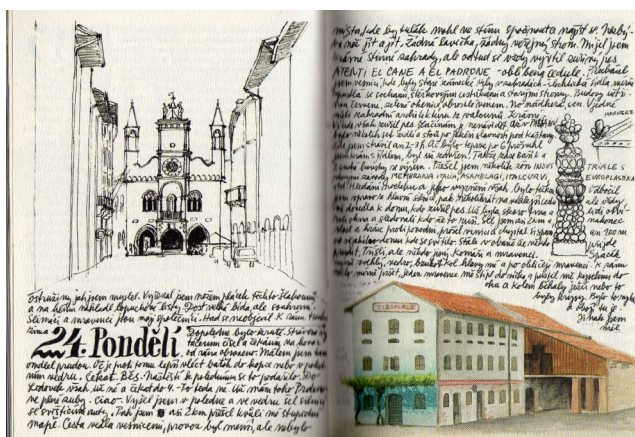
Obrázek 4: Tomáš Císařovský, deníky z cest, výstava Žlutá skvrna, Staroměstská radnice Praha, Zdroj: [35]

Obrázek 5: Tomáš Císařovská, deníky z cest, výstava Žlutá skvrna, Staroměstská radnice Praha, Zdroj: [35]

²⁰ MOCNÁ, PETERKA a kol., str. 99[16]
²¹ MOCNÁ, PETERKA a kol., str. 100[16]

Obrázek 6: František Skála, cestovní deník Dabwanderbuch a italský, Zdroj: [20]

5 REFLEXE ZÁŽITKU

5.1 ZÁŽITEK

Člověk musí zakoušet: vidět, slyšet, hmatat, ochutnávat nebo pociťovat, uvědomovat si. Jinými slovy, musí je zažít- jinak mu nejsou přístupné. A to, co bylo zažito, je zážitkem. Slovem „zážitek“ tedy označujeme osobní přístup k určité životní situaci, kterou jsme díky zážitku uchopili a můžeme se k ní ve vzpomínkách navracet.

Uchopení situace je pro každého člověka jedinečné a neopakovatelné. Jednu a tutéž věc každý z nás vidíme poněkud jinak od druhého s jeho kvalitami a nedostatky se nikdo nemůže přenést ani se o jeho pravdě svými očima přesvědčit, jak oprávněn zdůrazňoval filozof Jan Patočka. Proto si také každý z nás i ze situací, které prožíval s druhými lidmi, odnáší jedinečné osobní vzpomínky. Tyto vzpomínky mají jediný zdroj“ vlastní zážitek

V zážitku se nám situace dává prostřednictvím svých prvků (tvarů, barev, objemů, zvuků, vůní, chutí, myšlenek), jejich vztahů (vzájemného postavení, vzájemného působení) a změn mezi nimi. Za běžných životních okolností samozřejmě vnímáme situaci nikoliv jako mozaiku poskládanou z prvků a vztahů, ale jako víceméně souvislý děj, jako proměnlivý celek, z něhož se v našem zorném poli zřetelněji rýsují, vyhořují ty složky, na které jsme právě zaměřili pozornost .

Zážitkem je to, co ze situace můžeme uchopit, pamatovat si a dále s tím v myšlenkách, v představách nebo fakticky zacházet. Jinými slovy: ačkoliv situaci zažíváme zde a nyní, zážitkem je pro nás v konečném důsledku to, co si ze situace odnášíme jako vzpomínky, více nebo méně přístupné pro opakovaný návrat. Některé jsou stále po ruce, jiné se hluboko ukrývají nebo různě maskují a jsou pro svého nositele téměř nedostupné. Přesto je v příhodných podmínkách dokážeme v různé míře a v různé podobě oživovat a objevovat: třeba ve snech, v uměleckých projevech nebo v hypnóze.²²

²² SLAVÍK, str.64[22]

Zážitek je individuálně vnímaný, prožívaný a zapamatovatelný životní obsah pociťovaný jako významový celek – příběh, v němž je z pohledu zažívajícího jedince zachycena příslušná situace.

Svůj životní pohyb si lidé uvědomují pouze jako zážitky, které si odnesli ze životních situací. Zážitek je tedy jediným a nezbytně nutným oknem do situace, bez něhož bychom o situaci jako takové vůbec nevěděli.

Podobnost zážitků je nezbytnou podmínkou, abychom se mohli navzájem domlouvat a chápat. Jenom proto, že jsem někdy zažil své vnímání světa nebo svůj pocit smutku, bolesti nebo radosti, a proto, že mám pro tyto pocity jméno, které je srozumitelné pro mne i pro jiné lidi, mohu chápat vidění světa, smutek, bolest nebo radost druhého člověka a mohu rozumět tomu, co mi o nich vypráví.²³

²³ SLAVÍK, str.66[22]

5.2.MOŽNÝ SVĚT

Svět, který není „tady a teď“ bezprostředně přítomen, již není skutečný svět. Nemám k němu přímý přístup. Je mi aktuálně dostupný jenom prostřednictvím (1) vzpomínek (vnitřní paměti), (2)záznamů (vnější paměti, např. kresby, napsané věty, fotografie) a (3) stop (zbytků po určitém stavu světa), které jsou pro mé vzpomínky oporou.

Vzpomínky, záznamy a stopy zpřítomňují určitý stav určité světa, který v daném okamžiku není skutečností, je pouze možností. Mohl, ale konec konců nemusel být (úplně) takový, jaký si představujeme. Proto mu budeme říkat **možný svět**.

Možný svět je dějiště pro duševní obraz, záznam, stopu nebo výraz určité části určitého stavu světa, který za určitých podmínek mohl nebo může být skutečností.²⁴

²⁴ SLAVÍK, str.74[22]

5.3. ZÁZNAM DAT

Při práci v terénu si reportér musí získávané informace nějakým způsobem zaznamenávat, většinou není možné spoléhat se jen na dobrou paměť. Pro některé případy stačí pouze blok na poznámky, kam si autor zaznamenává popis prostředí, chování lidí, jejich charakteristické rysy a další detaily, kterých si všiml. Pokud chce autor v reportáži využít doslovných citací, je nutné si mluvený projev nahrát na diktafon. Nepostradatelnou pomůckou pro záznam dat je fotoaparát. Fotografie slouží nejen jako doprovod k psanému textu, ale mohou také oživit reportérovu paměť, pomoci mu lépe vystihnout detaily popisovaného či dokreslit atmosféru děje.

V některých případech (v náročných podmínkách či při skryté identitě novináře) není možné použít ani jednu z výše uvedených pomůcek. V těchto situacích novináři nezbývá nic jiného než se spolehnout výhradně na vlastní paměť a vše si zaznamenat až zpětně, s co nejmenší časovou prodlevou.

Pro některé autory jsou hlavním způsobem zaznamenávání dat deníkové záznamy a fotografie. Diktafon je v případě cestopisných reportáží často nevhodnou a rušivou pomůckou.

Pro Petra Slavíka je základem pro uchování dat fotografie. „Dělám si poznámky, které se ale opět týkají především fotografií. Jinak spoléhám na paměť. Diktafon nepoužívám, vytváří bariéru. Přestavte si, jak sedíte v rybářské chatrči s domorodci a oni vám vyprávějí o démonech a nadpřirozených bytostech džungle. Pokud v tu chvíli vytáhnu diktafon, rozbijí tu magickou chvíli na padrt'. Z tváří se jim vytratí strach a posvátná úcta, se kterou popisovali ty nejstrašnější duchy a pravděpodobně je začne nejvíce zajímat ten diktafon.“²⁵

²⁵ Slavík, Petr. *Re: Otázky k bakalářské práci* [online]. 14. dubna 2008, [cit. 2008-16-4]. Osobní komunikace.: in ŠVARCOVÁ[24]

6 DENÍK Z CEST V LITERATUŘE

6.1 PÍSEMNÁ FORMA /POČÁTEK CESTOPISU

O cestopisu jako literárním žánru se začíná hovořit až ve čtrnáctém století. Je samozřejmé, že i v dřívějších dobách se lidé o cestování a poznávání cizích zemí velice zajímali. Mnohé informace o těchto zemích hledali nejen v bibli, ale čerpali rovněž z cestopisných vložek v kronikách – zejména latinských, později v přeložených kronikách a také v původních kronikách českých. Kromě kronik, které byly velkým zdrojem informací, se v Čechách objevovaly i latinské rukopisy popisů cest do Svaté země z 12., 13. a 14. století.²⁶

Počátky cestopisu souvisí s rozvojem písemnictví. První cestopisná díla se tak objevují již v antice. **Pausaniás** popsal své cesty po Řecku a vojenský vůdce **Cesar** vylíčil podrobně zemi galskou, kterou dobýval pro Římskou Říši.

Znaky narativního fantastického cestopisu má **Homérova Odyssea** z počátku 7.stol. př. n. l., nepopisující však cestu do světa, nýbrž dobrodružný návrat domů. Autory prvních cestopisů jsou řecký učenec **Hekataios** (asi 550-480 př. n. l.), jehož Cesty po světě se dochovaly jen ve zlomcích, a kartaginský mořeplavec **Hannon**, který sepsal kolem r.l 500př. n. l. Zprávu v punštině o plavbě podél západního pořeží Afriky, zachovanou v řeckém překladu po názvem **Peripúlús** (Obepnutí). Nedochovanou, často však antickými autory citovanou zprávu o plavbě do dnešního Norska a blíže neurčitých Jantarových ostrovů sepsal po r. 310 př. n. l. **Pythea z Massilie**.²⁷

Později se s rozvojem gramotnosti a díky tomu, že se za studiem na univerzitách v Paříži, Oxfordu, Římě, Kolíně nad Rýnem muselo cestovat, začaly písemné formy cestopisných deníků rozrůstat. Z rozvojem gramotnosti také vzrostla autentičnost příběhu, (nejdříve přepisování – negramotný cestovatel vypráví text – a gramotný pisatel zaznamenává) neautentičnost výpovědi. První dva české cestopisy – **Jaroslavův** (2.pol. 15.stol., tiskem vydán Františkem Palackým až v roce 1827) a **Šaškův** – zůstaly v rukopise

²⁶ TOMEOVÁ, Str.8[25]

²⁷ MOCNÁ, PETERKA a kol., str.76[16]

6.2. CESTOPIS V KNIZE

V roce 1453 vynalezení knihtisku umožnilo vydávat některé z cestopisů knižně. Do té doby byly cestopisy psány a ručně opisovány.

Čtrnácté století zaznamenalo velký přínos pro českou cestopisnou kulturu, neboť kolem roku 1400 přeložil **Vavřinec z Březové** pro potřeby královského dvora německou úpravu tzv. „**Mandevilla**.“ Jedná se o cestopis, který napsal lutyšský lékař **Jean de Bourgoigne** pod jménem anglického rytíře **Johna Mandevilla**. Cestopis byl u nás velmi oblíben, roku 1510 byl rozšířen v mnoha rukopisných opisech a později ještě mnohokrát vydán tiskem. Současně s tímto cestopisem vznikl z latiny překlad cestopisu „**Milión**“ od **Marca Pola**.

Ve stejné době vznikl rovněž arabský cestopis **Ibna Battúty**, považovaného za největšího cestovatele středověku.²⁸

První česky psané cestopisy pochází z 15. století a týkají se diplomatických cest do západních zemí. **Deník panoše Jaroslava** popisuje cestu české delegace do Francie a **Václav Šašek z Bířkova** ve svých Pamětech popisuje dlouhou a obtížnou cestu po evropských zemích.

Konec 15. století je obdobím velkých zámořských objevů. Po objevení Ameriky **Kryštofem Kolumbem** v roce 1492, začaly vycházet různé cestopisy líčící zámořské objevy španělských a portugalských mořeplavců a kolonizátorů. V českém překladu vyšel **Vespucciho „Spis o nových zemích a o Novém světě“** či **Jeana de Lodyho „Historie o plavení se do Ameriky.“**

²⁸

Vlašín 1984 in ŠVARCOVÁ, s. 54[24]

Obrázek 7: cestopis Marca Pola Milion z roku 1350 z Univerzitní knihovny v Upsale
zdroj: [43]

Marco, jeho otec Niccolo a strýc Matteo putovala po Orientu v letech 1271 až 1295.

Nejprve cestovali po souši přes Sýrii, Persii, Chorazán, Turkestán a Mongolsko, a v roce 1275 dorazili do říše Kataj, v níž vládl Kublaj chán. Marco Polo pracoval nejprve tři roky pro chána jako guvernér provincie Jang-Ču a následujících sedmáct roků strávil cestami po Kataji. Do Evropy se vrátil spolu s otcem a strýcem po moři v roce 1291. Na sklonku 13. století upadl Marco Polo do janovského zajetí a v žaláři vyprávěl o svých cestách spoluvězni Rustichellovi z Pisy, který vše zapsal. Tak vznikl jeden z prvních evropských cestopisů, známý jako Il Milione, zdroj: [54]

Další vývoj cestopisné reportáže pokračoval stále ve dvou liniích reálné a fantastické. Autoři kolísají ve svém vyprávění mezi oblastí naučnou a beletristickou.

Důležitou roli hrají subjektivní stanoviska, vlastní názory a úvahy. V renesanci se setkáváme na jedné straně s popisy cest diplomatických a obchodních, které se zaměřují na věcnost sdělení a usilují o maximální přesnost. Cestopisy **Lva z Rožmitálu** a **Kryštofa Haranta z Polžic a Bezdržic**. Na druhé straně vzniká populární a zcela smyšlená „**Utopie**“ **Theodora Mora** líčící život dokonalé společnosti na neexistujícím ostrově.

V období baroka byla velice čtená a obdivovaná především vyprávění misionářů, kteří se vydávali šířit křesťanství do vzdálených a „divochy“ obydlených krajů.

V 17. a 18. století převažují dokumentární cestopisy o tehdejších velkých objevitelských plavbách kapitána **Jamese Cooka** a v protikladu k nim fiktivní cestopisy humorné a satirické (např. „**Gulliverovy cesty**“ **Johnatana Swifta**).

V druhé polovině 18. století vzniká nový typ literárního uměleckého cestopisu, který intelektuálně reflektuje společenské a kulturní poměry jednotlivých oblastí. Tento typ cestopisu se bohatě rozvíjí po celou dobu 19. století, a stále více se přibližuje žánru publicistickému. V českém prostředí vynikal svými cestopisnými črtami **Jan Neruda**, počátkem století dvacátého také **Karel Čapek**.

Jan Neruda a Karel Čapek byli spisovatelé a novináři. Společnost 19. století ale také ráda četla zážitky a poznatky přírodovědců, kteří do vzdálených koutů světa odjížděli za poznáním flory, fauny, života a zvyků jejich obyvatel a tím přispívali k odstranění bílých míst na mapě světa.²⁹ Rozmach cestopisné literatury této doby je do velké míry způsoben rychlým rozvojem vědních disciplin a technickým pokrokem, který usnadňuje cestování jako takové.

Obrázek 8: Ze zápisů **Jamese Cooka**
Zdroj:[62]

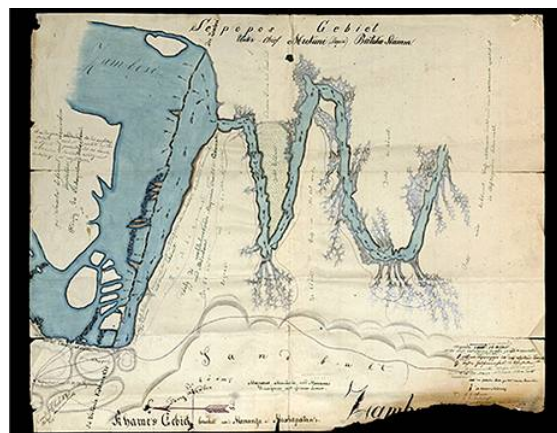
²⁹

Martínek 1998 in TOMEŠOVÁ, s. 7.[25]

Období přelomu 19. a 20. století se vyznačuje velkým nárůstem cestopisné literatury. Objevují se příběhy velkých českých cestovatelů, jakými byli **Emil Holub**, **Enrique Stanko Vráz**, **Josef Kořenský**, **Albert Vojtěch Frič**, **Jiří Viktor Daneš**, **Karel Domin** a mnoha dalších. Z pohledu geografického už není potřeba vyplňovat bílá místa na mapě, všechny světy jsou objeveny a zmapovány. To ale neznamena, že již nebylo co objevovat. Novodobí cestovatelé pronikali do větší hloubky jednotlivých vědních oborů a dále je obohacovali o nové poznatky.

Ač se toto období vyznačuje velkou popularitou a rozmachem cestopisné literatury, pro autory nebylo vůbec jednoduché cestopis vydat. Cestovatele nikdo finančně nepodporoval a svá díla si museli vydávat z vlastních finančních prostředků. Patrně z tohoto důvodu je většina cestopisů této doby publikovaná v časopisech. Prvním českým časopisem, který se na tento žánr soustředil, byl „**Světobzor**.“ Cestopisné črty a dobrodružné cestopisy na pokračování vycházely také v „**Osvětě**“, „**Květech**“ a „**Lumíru**.“ K odborným periodikům zaměřeným na vědecké články a cestopisy patřily měsíčník Klubu českých cestovatelů „**Časopis turistů**“ a „**Sborník České společnosti zeměvědné**“³⁰, který vycházel čtyřikrát ročně. V redakční radě Sborníku se mimo jiné vystřídali i významní čeští geografové a cestovatelé **Jiří Viktor Daneš** a **Viktor Dvorský**.

³⁰ Od roku 1918 Sborník Československé společnosti zeměvědné, od roku 1922 se název změnil na Sborník Československé společnosti zeměpisné.

Obrázek 9: Podrobná mapa Viktoriiniých vodopádů na řece Zambezi, jak si ji kolem roku 1886 zakreslil cestovatel Emil Holub. Zdroj:[53]

Obrázek 10: Časopis Světobzor
 Autor: kol. autorů
 Nakladatel: J. Otto
 1931

6.3. CESTOVATELSKÉ BLOGY

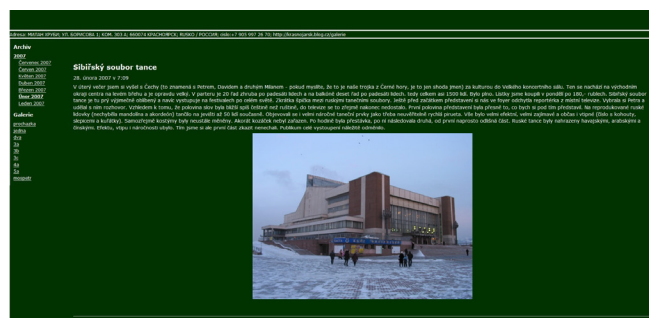
Málokdo se dosud neseťkal s virtuálním světem. A podobně, jako má v tomto virtuálním světě svoje místo například e-mail, webové stránky, tak i blog se zde zabydlel a nyní je jedním z nejmodernějších a nejfrekventovanějších způsobů komunikace na internetu.

Blog, chcete-li weblog je velmi laicky řečeno jakýsi internetový zápisník, deník v mnohém podobný tajným zápisníkům, často se podobající také osobním deníkům plným intimních poznámek, ale v mnohém se shodující i s jinými formami deníků – s deníky literárními či cestovními.

Ptáme se, zda je to skutečně cosi převratného, zda to není jen přirozené pokračování těchto známých forem literárních záznamů. Mnozí spisovatelé přece neřídka vydávají a vydávali své deníky, zápisky.³¹

V dnešní době virtuálního světa a rozšíření internetu do většiny domácností a hlavně, že tento prostor poskytuje místo, kde může své myšlenky a zážitky publikovat téměř každý, se nemůžeme divit, že cestovatelské blogů stále přibývá a že tento způsob prezentace může poskytovat určitý pocit spoluprožívání pro bloggera(člověka tvořící blog) a čtenáři. Člověk, který se na delší dobu ocitne nebo nachází v cizí zemi, neznámé kultuře, pohlcen každodenními nevšedními zážitky se touto cestou může o toto vše podělit s dalšími lidmi, které nevšednost a různorodost, kterou nachází mezi navštěvovanou zemí a domovem můžou opětovat nebo na ni interaktivně reagovat, což může určité odcizení v neznámém prostředí obzvlášťňovat. Mimo to cestovatelské blogy mohou také sloužit jako laické reportáže z oněch navštívených zemí. Poskytovat velmi vzácné informace, které například turistické příručky nenabízí. Jejich obsah je jedinečný.

První cestovní online cestovní blog byl vytvořen Heft Grenwaldem na(the Global Network Navigátor) v roce 1993-1994, popisující jeho cestu kolem světa, která se stal hlavním podkladem k jeho následující knize „ The Size of th World.“

Obrázek 11: Cestovatelský blog o semestru v ruském Krásnojarsku, Sibiřské Rusko,
Zdroj:[33]

³¹ BURIÁNOVÁ[3]

Mnoho webových stránek v dnešní době nabízí zdarma nebo velmi levný prostor cestovní blog, kde každý cestovatel může nahrávat fotografie, mapy jejich výletu a také prezentovat pro další potencionální cestovatele. Blogy slouží jak k sdílení informací a zážitků. Ale také hlavně jako elektronický archív.³²

³² **Cestovatelské blogy a weby:**

Our wild journey (Afrika):

<http://www.ourwildjourney.com/> / Napříč Afrikou od severu k jihu v roce 2008-2011 - offroad dobrodružství, domorodé kmeny, safari, potápění atd.

Across Africa (Afrika): <http://cesty.mexikano.cz/> / 15ti měsíční cesta autem Afrikou

Toyota adventure (Cesta kolem světa):

<http://www.toyota-adventure.com/> / Cesta kolem světa započatá v roce 2010 (cestování, dobrodružství, světy, kontinenty)

Za zbytky Stalinovy mrtvé železnice:

<http://gulag503.blogspot.com/>

Hedvábná stezka: <http://www.hedvabnastezka.cz/>

O cestování: <http://www.ocestovani.cz/>

OnTheRoad: <http://www.ontheroad.to/> / Služba

specializující se na vytváření cestovatelských deníčků (podpora smartphone aplikací a geolokace)

PAJERO: <http://yomon.bloguje.cz/>

Petr Polák: <http://www.svambor.borec.cz/> / Různé

cestopisné deníčky napříč světem

Dalibor Beneš: <http://liborbenes.webnode.cz/>

Jaroslav Bartoš: <http://www.jaroslavbartos.cz/>

6.4 INTIMNÍ DENÍKOV ZÁZNAM/ DOPISY Z CEST

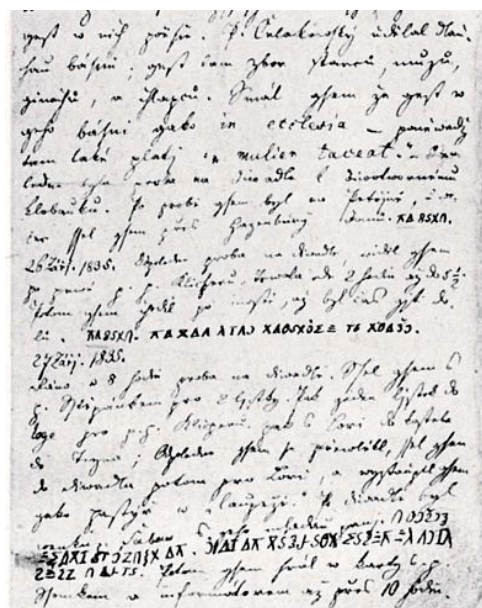
Intimní deníkový záznam je jednou z forem deníků zvanou autochtonní/primární, podle rozdělení v encyklopedie literárních žánrů, Mocná D.a kolektiv, 'Tento tip deníku je pisatelovou intimní výpovědí neurčenou bezprostředně ke zveřejnění, byť je v ní tato možnost vždy více či méně zakódována. **K.H.Mácha, Deník z cest do Itálie, podniknuté r. 1834**, který má spíše charakter útržkovitých zápisků, a proslulý deník ze září – listopadu 1835 rázu podstatně literárnějšího. Dodnes fascinuje střetáním básnivých líčení a metafyzických úvah s lapidárně věcnými záznamy pisatelova každodenního, zejména sexuálního života, odhalujícím snad ještě zřetelněji než autorova intencionální tvorba jeho vypjaté bipolární vidění světa.

Mnoho slavných a známých osobností po sobě zanechalo deníkové zápisky a právě tyto intimní výpovědi bývají pro čtenáře tak přitažlivé. Jeden z velmi známých deníkových výpovědí z cest jsou „**Motocyklové deníky**“ **Argentinského politika a revolucionáře Ernesta Guevary z roku 1951-52**, kde popisuje svou cestu na motocyklu napříč Jižní Amerikou a jeho veliký zlom v politickém smýšlení. Tyto deníkové zápisky byly z filmovány pod stejným názvem.

Jednou z forem velmi intimního záznamu z cest jsou dopisy, právě proto, že často bývají adresovány blízkému člověku a tudíž se v nich předpokládáme větší otevřenost výpovědi, také velmi často otevírají témata popisující osobní prožitky a intimní situace s místem spojené. V dnešní době se můžeme za podobný fenomén považovat i elektronickou poštu v podobě e-mailů.³³

7

33 MOCNÁ, PETERKA a kol., str. 101[16]

Obrázek 12: Šifrovaný deník, Karel Hynek Mácha
Zdroj:[57]

Obrázek 13:Schéma cesty Ernesta „Che“ Guevary, kterou popsal ve svých „Motocyklových denících“, r.1952
Zdroj:[63]

7

DENÍK Z CEST VE VÝTVARNÉM UMĚNÍ

7.1 KRESBA S TEXTEM/ TEXTY S KRESBAMI

Jednou z důležitých metod zaznamenávání zážitku jsou jakékoli poznámky tedy text spojený s jednoduchým náčrtem reprezentující rychlé vizuální zachycení reality jako obraz, proto je tu kapitola s tímto obsahem, než-li přejdeme k celistvým dílům musíme se seznámit s médiem, které mohlo předcházet všem následujícím a to jsou deníkové záznamy, poznámky a skici doplněné textem či naopak a v této kapitole se snažím osvětlit jaký může být jejich vztah či význam.

Deníkové záznamy, poznámky na okraji, skicáře a skici, skládané dopisy, schraňované a notace, představují narůstající text, jenž utříděn a složen, spojen či svázán, srolován a finalizován k pozdějšímu použití může být ztělesněním knihy. Velmi osobní rovina sdělení může nabýt podoby manuálu, příručky, kompendia, monografie nebo i slovníku, určovacího klíče či atlasu.

Psané poznámky při okrajích nebo uvnitř obrazců či obrazů kreseb mohou znamenat dodatečnou informaci, překračující možnosti vizuálního média nebo i naopak. Mohou být součástí kompozice, mohou ale být i zásadní složkou pro rozečtení smyslu díla v jeho diskursu

Poznámky při okrajích či uvnitř kreseb mohou znamenat dodatečnou informaci, překračující možnosti vizuálního média či naopak možnosti kresby uvnitř textu, mohou být součástí kompozice, mohou ale být i zásadní složkou pro rozečtení smyslu díla. Tak je tomu například v cestovních denících malířů nebo básníků³⁴

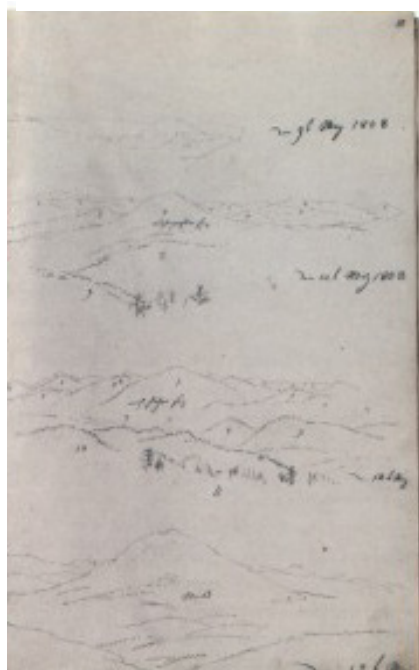
³⁴ Škola konceptuální tvorby [61]

Obrázek 14: Josef Mánes

List z náčrtníku a dopis z pozdního životního období autora s motivy měsíce a kruhu, využívajících vztahu textu a obrazu, asi před 1870

Zdroj: [61]

Obrázek 15: Gaspar David Friedrich,

Poznámky z cest Polabím ze dnů 9. a 12. května 1808

Zdroj: [61]

Jinou oblastí přirozeného propojení obou médií je výzkum. Zkoumání reality si velmi přirozeně vyžaduje zapojení všech možných vyjadřovacích prostředků pro zachycení a pochopení dosud neznámých skutečností. Z historie jsou příkladné kodexy Leonarda da Vinci. V našem prostředí jsou pozoruhodné například studie rostlin Josefa Mánesa v devatenáctém století.

Jinou bohatou oblastí vztahu text - obraz jsou diagramatické tabule z přednášek theosofa Rudolfa Steinera a na ně pak navazující textové tabule jako součást sociálních a ekoaktivistických performancí Josepha Beuyse.³⁵

³⁵ Škola konceptuální tvorby[61]

Obrázek 16: Karel Hynek Mácha,
Záznamy z cesty do Krkonoš, 1833
Zdroj: [61]

7.2. DENÍK Z CEST V KOMIKSU

Komiks (z anglického comic strips= žertovné pásy, termín je zná v angloamerickém světě od konce 19.století).

Intersémiotický narativní žánr, líčící událost či příběh prostřednictvím série kreseb zpravidla doplněných textem.

Komiks spojuje výrazové prostředky výtvarného projevu (kresba), literatury (text), filmu (technika střídání záběrů z různých úhlů a vzdáleností) i divadla (výrazná gest a emblematické masky postav).

Jeden z autorů cestovních deníků (deníku z cest) v komiksu je kanadský frankofonní animátor Guy Delisle. Procestoval velkou část světa. Pobyty v Číně a Severní Koreji, kde dohlížel na animátorské práce, mu byly podkladem k jeho dvěma autobiografickým dílům - Šen-čen (2001) a Pchjongjang (2003). Jeho zatím posledním „cestovním“ dílem je Barmská kronika z roku 2007 - na Barmu se podíval díky práci své ženy patřící k Lékařům bez hranic.

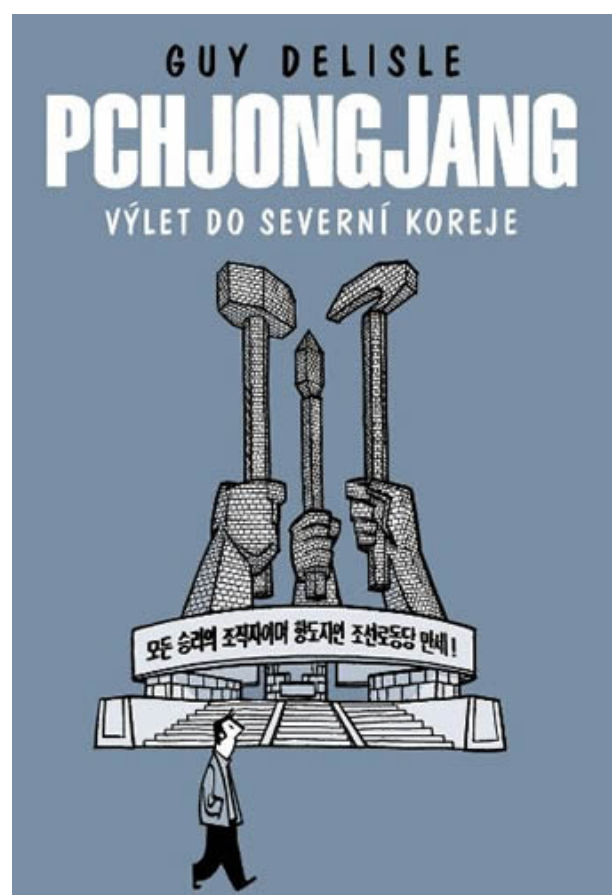
Pchjongjang Výlet do Severní Koreje Pyongyang: A Journey in North Korea

Tento deník z cest v podobě komiksové knihy popisuje trest absurdity každodenního života cizince. „uvězněného“ pracovní v korejském animačním studiu, kde se pokouší dostat maximum z animátorských nádeníků Severní Koreje. Práce spíš marná, ovšem prošpikovaná neuvěřitelnými zážitky ze země za ostatním drátem.. Guy Delisle o své práci v pchjongjangském studiu a o každodennosti komunistické Koreje vypráví s humorem a sarkastickou nadsázkou.. Vtipně podané pocity nudy, nepatřičnosti, pracovní beznaděje a ztížené možnosti komunikace, která by beztak i bez jazykové bariéry byla nutně absurdní, ale také snaha dozvědět se víc, prozkoumat zakázaný svět a překročit hranice jsou nosnými tématy Delislova díla o práci na animovaném filmu v zahraničí. Odhaluje se zde před námi opravdový život v metropoli země ovládané stínem Velkého vůdce.³⁶

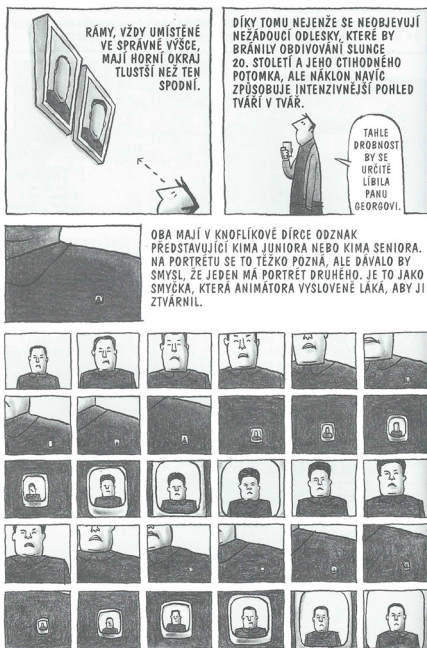
³⁶ DELISLE[6]

Obrázek 17: Portrét, Guy Delisle
Zdroj:[1]

Obrázek 18: Přebal knihy Pchjongjang, výlet do Severní Koreje, Guy Dělidle
Zdroj: [6]

Obrázek 19: Delise, G., (2009), Pchojongjang Výlet do Severní Koreje, str. 34.[6]

Obrázek 20: Delise, G., (2009), Pchojongjang - Výlet do Severní Koreje, str. 35[6]

Obrázek 21: Delise, G., (2009), Pchojongjang - Výlet do Severní Koreje, str. 5.[6]

Singapurský speciál AARGH!u

Vznikl jako reakce na komiksový workshop v Singapuru, jehož se za Českou republiku zúčastnil Tomáš Kučerovský, editor AARGH!u. Stoosmdesátistránkový sborník formátu 22,5 x 16,5 cm tak má napůl podobu komiksového deníku z cesty a napůl je antologií sestavenou z tvorby dalších jedenácti zúčastněných autorů, doplněnou o jejich profily. Obě části se přitom prolínají a

Obrázek 23: Ukázka z animovaného filmu **Persepolis**, Marjane Satrapi, který vypráví příběh autorčina dětství během Islámské revoluce v Iráku a popisuje její exil ve Vídni . Zdroj: [41]

Obrázek 22: Přebal časopisu **AARGH!u**, singapurské číslo, zdroj:[55]

7.3. DOKUMENTÁRNÍ A REPORTÁŽNÍ FOTOGRAFIE

Vynález fotografického obrazu a jeho následné vyhlášení pařížským parlamentem, který patent Louise Jacquese Mandého Daguerra odkoupil a dal k dispozici k volnému užívání v roce 1839, vyvolalo plamenné reakce ze strany teoretiků i běžných uživatelů, pozitivní i negativní. Do dějin již vstoupil výrok Paula Delaroche, že malířství vynálezem fotografie zemřelo³⁷. Paul Delaroche však vynález fotografie jako takový za tragédii nepovažoval, za mrtvou pravděpodobně považoval jen technickou stránku, protože dokonalosti fotografického vyobrazení se nemohlo malířství rovnat.³⁸

Fotoaparát, pro lidi tento přístroj, který prozatím nejlépe simuloval realitu znamenal nemalé usnadnění záznamu vizuálních informací... Začaly vznikat cestopisné knihy – ilustrované spoustou fotografií

Přibývali také lidé zabývající se cestováním a nejenom poznáváním cizích krajů ale také jejich vizuální zaznamenáváním. Protože přinést reportáž nebo prezentovat doklad o cestě bylo mnohem jednodušší s fotoaparátem, Dnes se dají za pomoci skvělé techniky pořídit exotické snímky, které mapují fantastické krajiny a zvyky lidí, tak vzdálených, že jsou námi až nepochopitelné... toto vše se mění z rychlostí toku informací a možnosti cestování, dnes se málokdo udiví nad fotografií vzdálených Filipín nebo Cejlonu či malých ostrůvků v Oceánii. Současně s fenoménem dnešní podoby digitální fotografie, kdy fotoaparát vlastní a dokáže ovládat téměř každý, reportážní fotografie ztrácí svou jedinečnost. Kvantita přebíjí kvalitu a lidé se opět začínají vracet k méně technickým způsobům zaznamenávání jako je třeba skicák- cestovní deník. ...

³⁷ HLAVÁČ[9]

³⁸, KABELKOVÁ, st. 7[14]

Obrázek 24: Karel Cudlín, Mongolsko 2004

„Rodiče těch dětí právě prodali stádo. Prodali všechny majetky, které měli na stepi, jurty, stany, všechno, a děti se prohánějí na jediném, co jim zbylo, na starý ruský motorce. Zítra se přestěhují do Ulanbátaru! Chystají se na nový městský život...“

Zdroj: Topol, str. 57[27]

Etické a mravní vnímání fotografie

Dalším úhlem pohledu, ze kterého se současná reportážní kritika a také veřejnost začala zaobírat je etické a mravní vnímání fotografie. Možná právě z tohoto hlediska se lidé v některých případech a situacích odvrací od zaznamenávání za pomoci fotoaparátu. Nejdůležitějším na tomto hledisku je především jeho subjektivita vnímatele. Je to právě ono zamyšlení nad způsobem záznamu.

Na tuto problematiku především upozornila výstava fotografií v Pražském Rudolfinu „Kontroverze“, kde hlavní otázkou a tématem bylo kde jsou právě ony pomyslné hranice?

V Galerii bylo více než 80 exponátů, které vyprovokovaly řadu kontroverzí, soudních a senzačních procesů a nechávalo na divákovi, aby si hranice určil sám. Jedním z autorů byl také jihoafrický fotograf **Kevin Carter**, který přicestoval v roce 1993 do Súdánu, aby zdokumentoval důsledky občanské války a hladomoru, jež postihly tuto zemi. Nedaleko vesnice Ayod vyfotografoval malé děvčátko, které se plazí k centru potravinové pomoci, pozorováno z povzdálí supem. Úspěch fotografie byl bleskový. Nicméně poté, co byl snímek publikován v New York Times, psalo do redakce tisíce znepokojených čtenářů, které fotka pobouřila. Kritikové zašli až tak daleko, že fotografa srovnávali se zobrazeným supem. Obraz přesto získal svému autorovi slávu, která vyvrcholila udělením Pulitzerovy ceny za rok 1994. Přesto, dva měsíce poté, co získal tohoto ocenění, spáchal Kevin Carter sebevraždu. Jeho příběh tak zůstává dramatickým příkladem problémů, které vyvolává vtažení fotografa do situace, jejímž je svědkem. Má zasáhnout, nebo se spokojit se svědectvím? ³⁹

³⁹ DIGIarena[42]

Obrázek 25: Logo výstavy kontroverze, Rudolfinum, Praha
Zdroj:[60]

Obrázek 26: Kevin Carter, sup
zdroj:[60]

Problematika vnímání odlišného prostředí

„Problematika vnímání odlišného prostředí tkví v determinaci naším běžným prostředím. Ačkoliv se budeme snažit, stejně bude naše vnímání reality při sebevětší snaze o naprostou objektivitu pokriveno odlišnými hodnotami, jiným kulturním kontextem, v němž jsme byli vychováni. Setkáváme se tedy s dalším nárokem na autora cestopisných reportáží, a sice s velikou mírou pochopení a tolerance.

Při zamyšlení se nad problematikou se ozývají názory, že plně objektivně zachytit skutečnost skutečně nelze, dokonce ani hledáčkem fotoaparátu. „Fotografie jako taková je tedy nejen objektivní zobrazením referentu, ale také jeho interpretací z pohledu autora. Fotografie sice objektivně zaznamenává realitu, její pořizování je ale vždy především subjektivní selekcí a interpretací této reality.“⁴⁰

⁴⁰ LÁB, LÁBOVÁ, str. 195[15]

Fotografování a natáčení má své etické a morální hranice. Kdy fotit a kdy ne je většinou osobní volbou každého reportéra. Na některých místech jsou přímo oficiální zákazy pořizování jakýchkoliv audio-vizuálních záznamů, ale tyto zákazy jsou často porušovány.

Na svých cestách fotografuji často a ráda. Objektivem zachycuji zejména přírodu, zvířata a děti. Při fotografování lidí jsem ale příliš nejistá a nedokážu být spontánní. Pokud o snímek předem požádám, ztratí se kouzlo okamžiku a stane se z něj umělé pózování. Domorodci navíc vědí, že pokud se nechají vyfotit, mohou dostat nějaký ten dolar. Pro pořizování bezprostředních snímků lidí proto vyhledávám především rušná místa jako jsou tržiště nebo nádraží, kde si zvolený objekt mého zájmu ani nevšimne, že je fotografován. Nikdy bych ale nešla přes zákaz. Pokud si někdo fotografování nepřeje, respektuji to. Obrázků místních obyvatel mám málo a v reportážích bohužel často chybí.

„Pro mne je cennější nabídnuté přátelství než všechny fotografie. Byl jsem krátce mezi jihoamerickými indiány - jedl s celou vesnicí, lovil, rybařil. Nemám z těchto nádherných okamžiků jedinou fotku. Jsou chvíle, které patří srdci, ne objektivu,“⁴¹

⁴¹ Slavík, Petr. Re: *Otázky k bakalářské práci* [online]. 14. dubna 2008, [cit. 2008-16-4]. Osobní komunikace., ŠVARCOVÁ, [24]

7.4 SKETCH BOOK

skica/sketch⁴²

Skica nebo-li anglický název sketch je ruční rychle provedená kresba, která není definována jako hotové dokončené dílo. Skica povětšinou slouží autorovy pro další použití nebo jako autentický záznam toho co vidí, myšlenek nebo k zaznamenání nápadu, návrhu.

Skicář/skicák/sketchbook

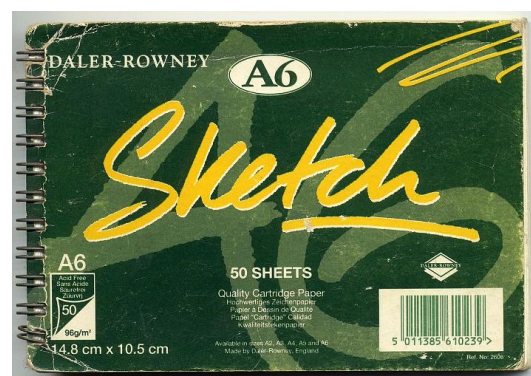
termín skicák se odkazuje na knihu, do které autor provádí náčrty/ skici jako součást tvůrčího procesu zaměřující se na dokumentaci vnějšího světa, skicy z cest, studie přírody nebo jako záznam k rozvoji kompozičních nápadů.

Náčrtníky/skicáky se objevují v široké škále tvarů a velikostí s různými přebaly tzv. **covery** s odlišným množstvím listů a odlišného druhu papíru..Skicák se rozvinul z důvodu toho, že umělec chtěl mít u sebe dostatečné množství papíru v pohodlné a mobilní formě knihy. Toto mu umožnilo zaznamenávat, co vidí, ale také náhlé nápady a pocity, kdekoli a kdykoli ho měl u sebe i na místech s obtížnými podmínkami.

Svůj sketchbook si vedlo mnoho umělců jako např. Leonardo Da Vinci, Rembrandt van Rijn , Goya v Museo del Prado, JMW Turner, Paul Cézanne, Vincent Van Gogh ,Henry Moore a mnoho dalších...V roce 2006 se dokonce konala velmi významná výstava skic ve FoffArt Museu na Harvard Univerzitě.

Za pomoci sketchbooku je stále možné vytvářet pomíjející záznamy, které jsou natolik intimní, že je nedokáže nahradit ani dnešní fotografie, či video záznam. Skicy s kombinací právě fotografie či videozáznamu se stávají čím dál častějšími

⁴² (slovo pochází z řeckého schedios = rychle provedené) zběžný záznam výtvarníka, načrtnuté dílo, črta.

Obrázek 27: cover sketch book/přebal skicáku Guye Delisleho

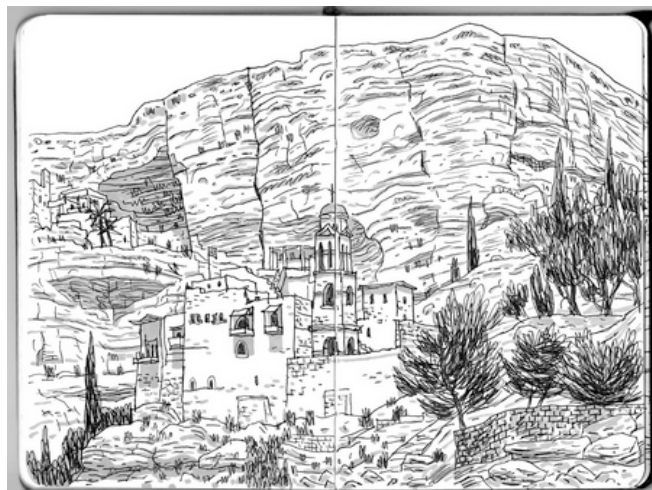

Obrázek 28: konigi sketch book/ skicák značky konigi

Obrázek 28: sketch book moleskine/ skicák značky moleskine

podklady a pracovním materiálem pro další tvorbu umělců.. Ale pro své kouzlo a nepopíratelnou intimitu a subjektivitu stále více lidí upírá zájem svého pozorování a zkoumání právě na ně samotné. Důkazem toho může být náhled do intimity procesu tvorby umělce, která bývá čím dál více žádanější a bývá zvykem, samotné skicy prezentovat jako umělecké dílo . Příčinou technického rozvoje, kdy je téměř možné simulovat holografickými kamerami realitu na tolik, že už takováto prezentace reality ubývá na popularitě a lidé zaměřují svou pozornost na lidskou subjektivitu a na obyčejnou kresbu, která byla podmíněna touhou zaznamenat zážitek, kdy vnímané přechází jen přes nástroj tužky a člověka samotného.

Obrázek 29: Guy Delisle / cestovní deník z Jeruzaléma

tento animátor a autor komiksu viz kapitola komiks vytvořil při svém pobytu v Jeruzalémě log „ Jerusalem, un canadien errant dans la ville sainte.“, kde pobýval a pracoval 13 měsíců. Blog má deníkovou podobu a obsahuje i fotografie skic, které autor v průběhu cesty vytvořil.[38]

Obrázek 30: 2Guy Delisle, skicák, Jordaie, 16.2.2009, Jeruzalém

Zdroj:[38]

Obrázek 31: Guy Delisle, mur 1(zed' 1), skicák, Jeruzalém

Zdroj: [38]

Moleskine

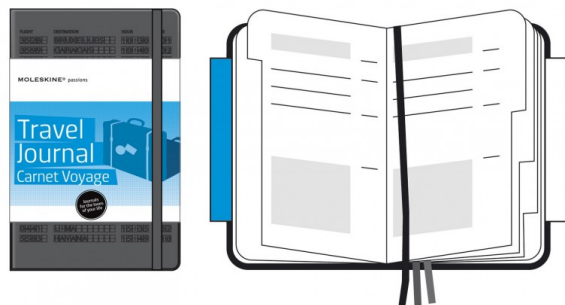
Jedním z nejrozšířenějších typů sketchbooků/skicáků, které mají vybudovanou tradici je Moleskin. .

Předchůdcem moleskinu byl černý kapesní skicák, který používaly umělci jako Vicent van Gogh, Pablo Picasso, Ernest Hemingway a Bruce Chatwin. Jednoduchý černý obdélník se zaoblenými rohy, pružný držák stránek a vnitřní rozšiřitelná kapsa. Tyto skicáky vyrábělo staletí malé francouzské knihařství, které je dodávalo do knihkupectví a obchodů s uměleckými potřebami v Paříži, kde si ho umělci kupovali. Tak se stalo, že tento notebook držel cenné kresby, poznámky, příběhy a myšlenky, ze kterých se jednou staly slavné obrazy nebo knihy. Tento zápisník byl oblíbeným Bruce Chtwina a to dokonce on ho začal nazývat „Moleskine“. Ale v polovině 80 let 20. století se tyto notebooky stávaly stále vzácnějšími a vzácnějšími a poté úplně zmizely. Ve své knize „Songlines“, Chatwin vypráví o malém černém zápisníku. A o tom, kdy v roce 1986, malá rodinná společnost ve francouzském městě Tours zkrachovala A byly vyřčeny tyto slova „ Le vrai moleskine n'est plus“ které vložil do úst majitele knihkupectví v ulici Rue de l'Ancienne Comédie, kde obvykle nakupoval své zápisníky. Chatwin začal seskupovat všechny notebooky, které se mu podařilo sehnat ještě před odjezdem do Austrálie, ale stál jich nebylo dost.

V roce 1997, malé Milánské vydavatelství přivedlo legendární zápisník zpět k životu a vybralo toto jméno jako symbol oživení tradice. Ve stopách Chatwina, Moleskine ® zápisníky pokračovaly ve své cestě a v dnešní době jsou protějškem nových technologií. Slouží k zachycení skutečnosti v pohybu, k zaznamenávání detailu, k zachycení unikátních zkušeností . Stal se baterií, která ukládá myšlenky na papír, uvolnění energie v průběhu času.

V dnešní době se z tohoto notebooku stal fenomén a začíná se o něj zajímat více a více lidí a tvoří ze svých prací umístění právě do Moleskinu četné internetové galerie. Jednou z oficiálních je Moleskinerie(legends and stories).⁴³

⁴³ www.moleskine.com[56]

Obrázek 32: Travel journal, moleskine
Zdroj: [56]

Obrázek 33: Moleskine, Benfor
Zdroj: [32]

Obrázek 34: Moleskine, Benfor
Zdroj: [32]

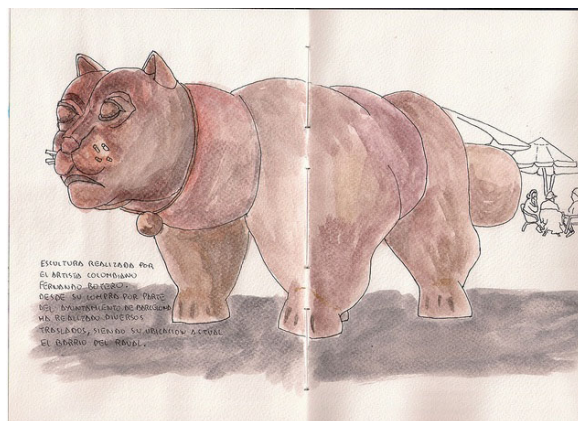
Urban sketchers

Urban sketchers je blog skupiny mezinárodních umělců, kteří sdílejí prostřednictvím internetového prostoru své skici hlavně městské krajiny, městského života. Přeplněné náměstí, nakupující davy, lidé sedící v kavárnách nebo u řeky. Jejich motto je vidět svět jako skicu. Tato skupina organizuje různé sympozia na celém světě, kde se účastníci snaží za tři dny zmapovat město za pomoci skic. Skici a fotografie z různých měst lze nalézt na Flickr mapě urbansketchers.org.⁴⁴

Výběr ukázek skic lidí, kteří v rámci Urban Sketchers prezentují své práce na Flickr. Výběr je zaměřen na Katalánské město Barcelona nebo na ostatní Španělská města, kde se urbansketchers sympozium konalo v roce 2011. Výběr právě tohoto města je účelný, protože je to lokalita, kterou jsem si vybrala pro praktickou část své Bakalářské práce.

Obrázek 37: Luis_Ruiz, Sketchcrawl in San Miguel, results, 10.10.2011, Malaga, Andalusia, ES, using a sony DSC-T3, zdroj: [48]

Obrázek 35: ShiemBcn, 33sketchcrawl Barcelona_El Raval, 16,10,2011, El Raval, Barcelona, Catalonia, ES, zdroj [49]

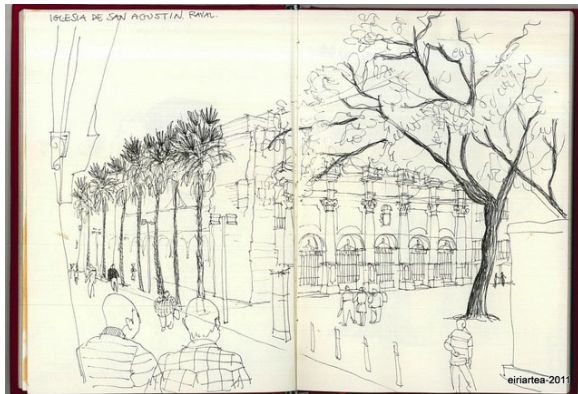

Obrázek 36: Daniel Castro Alonso, Rmbla del Raval "Goto" de Botero, 17.10.2011, Raval, Barcelona, Catalonia, ES,

Zdroj:[46]

Obrázek 38: Sketch 8:Felix Tamayo,Apuntes en dominicano 7, 12.10. 2011, Spain, zdroj: [51]

Obrázek 39: Eiriarte, Plaza de San Agustín, Barcelona, 19,10,2011,El Raval, Barcelona, catalonia, ES, zdroj:[47]

Obrázek 40: Eiriarte, Rambla del Raval, Barcelona, 19,10,2011, El Raval, Barcelona, Catalonia, ES, zdroj:[47]

Obrázek 41: Swasky, Victor Martínez Escámez, 33r. Sketchcrawl al Puerto de Sta.Maria, 18,9,2011,jES, z zdroj:[47]

7.5 TRAVEL BOOK

V dnešní době, kdy postupná emancipace individua vzrostla v evropské a americké společnosti do téměř vrcholné fáze se začíná rozrůstat fenomén travel book/ cestovních deníků. Tento fenomén nám může naznačit že lidé stále více začínají pociťovat touhu po vyjádření své individuality a vyhraňovat se jako jedinec se svým konkrétním osudem a specifickým vnitřním světem. K rozšíření travelbooků/cestovních deníků přispívá také veliký rozvoj gramotnosti a nový publikační prostor, jimž se stal internet.

Lidé do cestovních deníků zaznamenávají zážitky pomocí skic kombinovaný s textem a vlepují do něj i artefakty, které dokumentují cestu jako jsou jízdenky, účtenky, suvenýry, tudíž by se dalo říci, že využívají formu koláže.

Obrázek 42: Natalie Ratkovski jako Conjur_real/ floaty

Jednou z umělkyně, která vytváří cestovní deníky jako podklad pro svou následující tvorbu ale i jako výchozí dílo je ruská ilustrátorka žijící a pracující v Německém Hattingemu Natalie Ratkovski.

zdroj:[45]

Obrázek 43: Natalia Ratkovski, Conjure_real, Bologna travel book 07.30.3.2011, Bologna, Zdroj:[45]

Obrázek 44: Travel book Zdroj:[58]

Obrázek 45: Travel book Zdroj:[58]

9 DIDAKTICKÁ ČÁST

Komenský se ve své Všenápravě přimlouval za cestování v zájmu potěšení mladické mysli, sebevzdělání i soužití mezi národy, požadoval, aby mladí cestovatelé pravidelně každý měsíc psali krajanům a po návratu předložili své deníky ⁴⁵

Fotografie, deníky, záznamy z dalekých cest, vlastní nejspíš každý z nás. Když cestujeme do míst námi neznámých, máme touhu si z této cesty tu neznámost odnést a něco více mi máme touhu ji skrz ty záznamy poznat a porozumět ji, ale fenomén cestování je zajímavý právě proto, že každý z nás cestuje téměř každý den, jen je to až tak běžná rutina, že ji za cestu objevování nových znalostí a zážitků nepovažujeme a proto už málokdo má touhu si pořídít fotografie ze své cesty do školy či práce. A právě tento projekt by nám měl ukázat opak. Měl by v Nás vyvolat touhu si zaznamenávat i tu nejvšednější cestu za účelem dalšího poznání. Uvědomit si, že jakékoliv jiný záznam za pomoci jiného média, i když ve stejném místě nebo na stejné cestě, může vytvořit úplně jiný „možný svět.“

Každý náš pohled na skutečnost může být zaměřen vždy jen na některou její stránku a v závislosti na to může být doplněn nejrozmanitějšími vizemi o celku světa. Jakmile se v dané chvíli vědomě nebo bezděčně rozhodneme, čeho si budeme v příštích okamžicích všímat, a co naopak budeme zanedbávat, dostáváme se do zajetí některé ze svých vizí světa, tj. do zajetí některého z našich možných světů.

⁴⁵

MOCNÍ., PETERKA, a kol, str. 79

Jako bychom si nasadili zvláštní brýle, kterými chceme pozorovat skutečnost a které rozhodují o tom, jaký z možných světů si ke svému aktuálnímu zážitku doplníme. Ostatně i dalekohled, mikroskop, ampérmetr, rentgen a mnohé další přístroje jsou takovými jedinečnými „brýlemi“, které byly vytvořeny člověkem na základě speciální vize možného světa. A nejsou snad samotné oči nebo všechny další naše smysly jistou obdobou brýlí, avšak stvořených v první řadě samotnou přírodou a nadto dotvářených kulturou?

Možný svět je v daném ohledu totéž co určitá verze světa. Je pokusem odpovídat na věčnou životní otázku: „co se stane, když...“, Lidé za pomoci slov, obrazů i dalších vyjadřovacích a sdělovacích prostředků neustále tvoří nové a nové verze světa, nové možné světy, kterými rozvíjejí, obohacují nebo překonávají své starší verze světa. Současná kultura má k dispozici bohatou paletu verzí světa, které vznikly na půdě „mnoha věd, druhů umění, percepce a každodenního diskursu. Světy se vytvářejí tvorbou takovýchto verzí pomocí slov, čísel, obrazů, zvuků či jiných symbolů jakéhokoliv druhu v jakémkoli médiu“⁴⁶

Proces neustálé světa-tvorby většinou uniká pozornosti proto. Že je tolik samozřejmý. Proniká do každého zážitku a souvisí s každou kulturní aktivitou, která ze své podstaty je vždy do nějaké míry návratem k tomu, co již bylo ve světě člověkem objeveno. To znamená, že ke každému jednotlivému pohledu na skutečnost, kde každému slovu nebo větě, ke každé jednotlivé kresbě, malbě nebo melodii můžeme ve své mysli a v kultuře nacházet další příbuzné prvky, které společně tvoří určitou soustavu a patří tedy do stejné verze světa.⁴⁷

⁴⁶ Goodman, SLAVÍK, str. 107

⁴⁷ SLAVÍK, str. 74-75

8.1.CESTA/ MNOHO SVĚTŮ

Věková skupina: starší školní věk (16 – 20) let

Motivace

Jak se stát cestovatelem, jak nejautentičtěji zaznamenat reflexi zážitku z cesty.Použití více médií pro zaznamenávání stejné cesty. Poznání sám/sebe v tom, či onom médiu. V jakém médiu máme sklony k větší míře mystifikace a jaké nám je přirozenější a bližší našemu všednímu vnímání. Naším úkolem je projít jednu cestu za pomoci více technik v následném pomyslném spojení a vytvořit, co nejautentičtější reflexi zážitku z cesty. Naše cesta bude mít podobu všední rutinní stezky, kterou absolvujeme každý téměř každý den (cesta do školy, do práce, domů) Záměrem výběru tohoto typu cesty je výsledné vyhodnocení, do jaké míry se liší naše běžné vnímání cesty (cestu jsme už stokrát či dokonce tisíckrát vnímali jen smysly bez jakéhokoliv zaznamenávání máme o ní představu, vzpomínky, možná bychom ji prošli i poslepu, neslyšíc nebo dokonce obojí) Ale co ji zaznamenat, co ji reflektovat, zprostředkovat rutinu, jistotu za pomoci informací o místě a záznamu pro další cestovatele ale i pro sebe, více svou běžnost a její stezky poznat, dostat se do vyššího stupně poznání, zachovat v jiné formě , než je jen vzpomínka.?

8.1.1 INFORMACE JAKO MÚZA K POZNÁNÍ

motivace:

Naplánuj si cestu, nakresli si mapu, cesty, ulice a trasu... zaznamenej, objekty, u kterých se zastavuješ, pekařství, či kavárnu, kde ráno snídáš, či piješ kávu snad i trafikou, kde si kupuješ ranní tisk, nebo jen žvýkačky pro osvěžení dechu. Poznej trasu svého dopravního prostředku, zaměř se na řidiče, který je tvým převozníkem. Najdi si něco o historii, geografii o místech, které každý den navštěvuješ.

Připrav si batoh, a analyzuj vše, co obsahuje, na co jsou věci které s sebou každý den nosíš jako svoji výzbroj a "kápézetku"⁴⁸

Připravíš si zápisník a tužku, na celé své cestě zkus slovně a v doprovodných skicách či naopak zaznamenávat, co vidíš, co cítíš, jak na tebe okolí, lidé, věci působí, a popisuj zážitky, co tě potkají..

Když se vrátíš domů vrať se ke svým textovým poznámkám a zkus je doplnit o něco, co ještě zůstalo v tvé paměti a máš touhu to do textu doplnit a při cestě jsi to nestihl.... Uprav text, tak aby se ti zdál autentičtější. Celou dobu zkoumej, jak se hrubý text záznam mění v poprocesních úpravách.

Výtvarný problém:

Vzájemný vztah textu s kresbou a kresby s textem, kompozice, vizuální ztvárnění informace

Výtvarná technika:

Kresba, text, slovo

Výtvarná kultura:

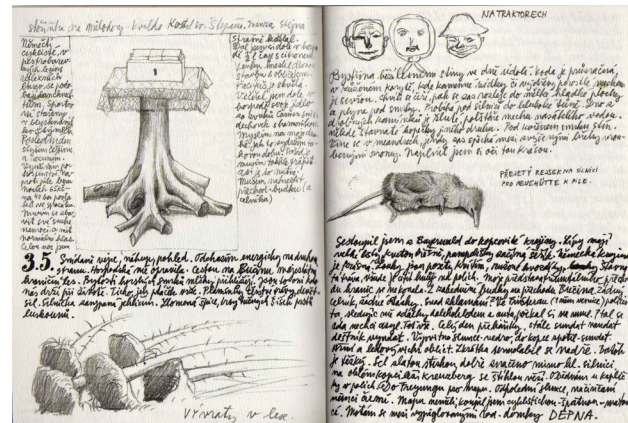
František Skála, cestovní deníky

Rudolf Steiner

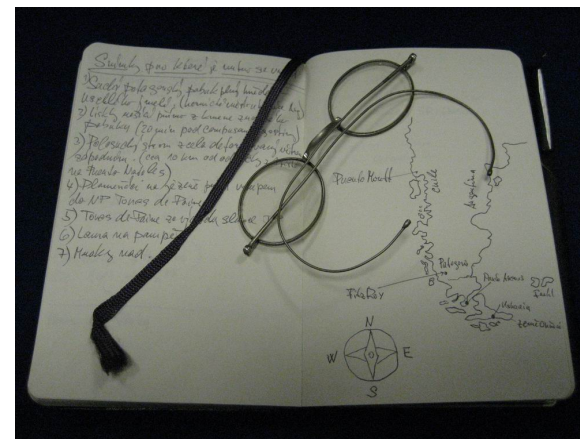
Lidé mají sklony zůstat u pouhého prožívání a vnímání a tím se domnívají, že věci, místa, snad i dokonce lidí dostatečně znají, myslím, že do vyšší úrovně poznání nebo snad i do té hlubší či kompletnější nám pomůže reflexe. Při jakékoliv práci musíme zkoumat objekt poznání, musím se nám stát múzou, inspirací pro naši výpověď. Objekt musí projít cestou, proto aby se z něj stala dostatečná inspirace, musíme ho protáhnout skrz sebe, skrz své asociace a percepce. Tím

se odliši od své všednosti a stává se námi uchopitelný, subjektivní. Už mnohokrát v historii i současnosti se toto stalo, umělci se inspirovali nejčastěji osobnostmi, krajinou, městem, ale naše múza je CESTA

⁴⁸ Krabička poslední záchrany

Obrázek 46: František Skála, strana z deníku Dabwanderbuch
Zdroj: SKÁLA[20]

Obrázek 47: Ilustrační obrázek, deník,
Zdroj: [44]

8.1.2 KRESBA V ZTÍSNĚNÝCH PODMÍNKÁCH

motivace:

Vybav se propiskou, grafitem a fixem (markovačem) a malým skicákem.

Vyzkoušíme si záznam vizuální, snaž se při jakékoliv činnosti zakreslovat skicovat, vše co na tebe působí, skicuj při chůzi, v tramvaji, při běhu, snad i při jízdě na eskalátorech při frontě v kantýně, na přednášce. Své psací náčiní střídej dle obtížnosti podmínek...

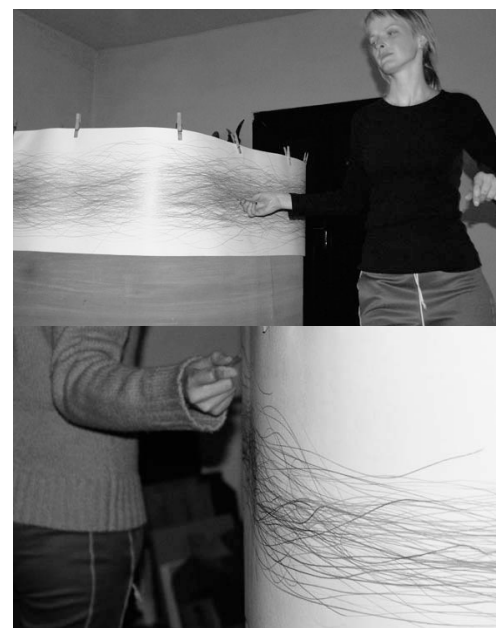
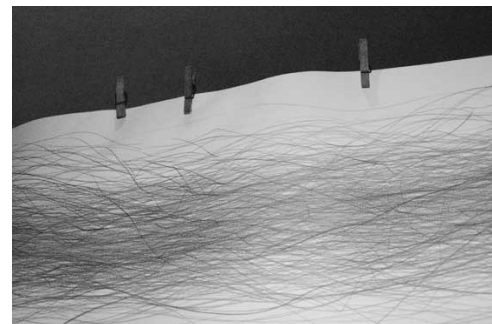
deníkové skicy, pohybovky,

výtvarná kultura:

Miroslava Kolářová Šulcová, KRESBA VE ZTÍŽENÝCH PODMÍNKÁCH Soubor kreseb vznikl ve ztížených podmínkách, přičemž těmito podmínkami je opakovaně vykonávaná fyzická aktivita. Kresby tak vznikají za nepřetržitého hodinového běhu kolem kruhu, za tříčtvrtěhodinového chození po schodech dolů a nahoru, během sto šedesáti dřepů, během mnoha kroků vpřed a vzad a během výskoků, kdy kresba probíhala jak rukama, tak nohama.

Výtvarný problém:

Studijní kresba spojená s expresí, která je vnuknuta extrémními podmínkami. Uvědomění si, že kresba je mocné medium, která jen musíme probudit, aby nám dokázala navodit husí kůži. Toto cvičení nám donutí odpoutat se od estetizace a zaměřením na detail, potřeba rychlého zaznamenání v terénu extrémních podmínek navodí v kresbě expresivní rytmiku kterou byla ruka vedena.

Obrázek 48: Miroslava Kolářová Šulcová,

kresba v stísněných podmínkách

Obrázek 49: moleskine arkadz roztman
zdroj:[34]

Obrázek 50: moleskine arkadz roztman
zdroj:[34]

8.1.3 VÝZBROJ NA LOV ZÁŽITKŮ

motivace:

Opatří si dva fotoaparáty (jeden analogový LOMO, druhý digitální)a kameru(stačí mobilní telefon) – po celou svou cestu fotografuj, zaznamenávej a nahrávej,

Výtvarná technika:

LOMO – lomografie, nenabízí až tak realistické zaznamenávání,náhoda, spontánnost, výběr situace

Digitální fotografie, rychlost, kvantita, nerozhodnost, reportáž obrazu, možnost pixilace

Kamera –pohyb, zvuk, sekvence,

Své rozhodnutí na tom jaký z těchto aparátů použiješ nech na posouzení jejich možností...

Přidaná hodnota: Lomografie, reportážní a experimentální fotografie

V dnešní době je využití různých druhů fotoaparátu, videokamery, či mobilního telefonu běžnou záležitostí. Ale každé toto médium má své specifické vlastnosti, plusy a mínusy a také se k nim váže i určité klišé, proč a pro co nejsou vhodné.Toto vše nevyvrátíte nebo nepotvrdíte, dokud nemáte možnost je využít společně na záznam jednoho námětu. Vytvořit si z nich jednu výzbroj na lov vizuálních zážitků jedné cesty.

Obrázek 51: Ellena Von Blume, Die Lomografie,Berlín2, 18.12.2009,zdroj [39]

8.1.4 Dj GENIUS LOCI

motivace:

Poříd si špunty do uší a zkus si zahrát na dj. Nahrazuj ve své mysli situace a místa s hudbou, kterou znáš, ze svého dosavadního repertoáru vše si zaznamenávej.

Městské dny se přemisťují sem a tam, pomocí rytmu, dynamiky, dopravních prostředků (tramvaj, metro, autobus, auto.)- kolony aut pod vlivem dopravního značení jakoby tančily. Střídavě staví jedou vytvářejí jedinečný Rytmus..Lidé odpočívají, spěchají, zvedají mobilní telefony, zastavujíce u výloh..., zkoumání města jako inspirace

Procházka městem, pohled zaměřen do země vnímat okolí jen sluchem, soustředit se na zvuky, vnímání hluků, šum...švitoření

Po příjezdu domů se snaž vytvořit playlist, který vznikl při tvé cestě ...nahraj si vše do své MP3 ve stejném pořadí

Vyraz se svou MP3 vyzbrojenou tvým playlistem a snaž se chápat své okolí jako videoklip k tvému zvukovému mixu, dělej si poznámky, upravuj a přehazuj jak uznáš za vhodné, doplňuj experimentálními zvuky a ruchy.

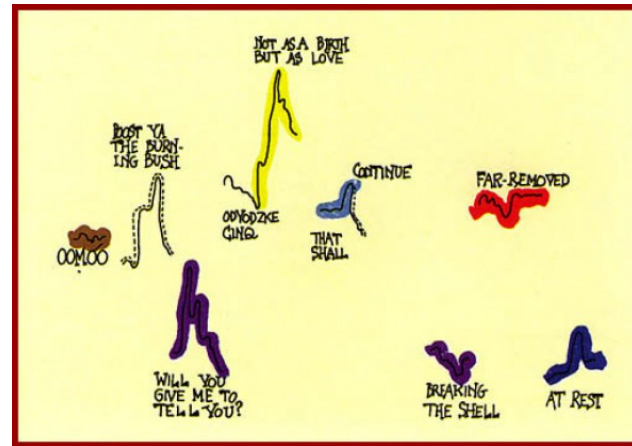
přidaná hodnota: vnímání městských pohybů, rytmů, dynamiky, uvědomění si frekvence. (ráno, odpoledne, večer)- chápat vývoj techniky jako vliv pro změnu rytmu lidských životů), naučit se přepisovat obraz do zvuku

Výtvarný problém: výtvarný rytmus, dynamika, kontrast, exprese, experimentální a náhodná hudba.

výtvarná kultura:

Jitka Pospíšilová, semestrální práce procházka, kdy autorka vytvořila krátký videozáznam procházky po nábřeží, hlavní aktérka při své cestě poslouchá hudbu a písně se jí mění při setkání s kolemjdoucími v určitém vztahu, kolemjdoucí slouží jako asociace k hudbě, která se aktérce vyvolá.

John Cage a jeho projekty zaměřující se na experimentální a náhodnou hudbu

Obrázek 52: John Cage, záznam zvuku
Zdroj:[37]

9 PRAKTICKÁ ČÁST

9.1 MŮJ DENÍK Z CEST

Potřeba zaznamenávat bizarní scény není ani taková potřeba zaznamenávat své vlastní zážitky, spíš zachytit to neuvěřitelné místo, abych jeho části mohla ukázat světu až budu pryč.

„Málo pozornosti se věnuje nejenom pohledům na moře..., ale také žánru, který bych nejráději nazval velkoměstskou krajinou, tj. souhrn vši velebnosti a krásy, jež vzniká na místě, kde je velký shluk lidí, mnoho budov, jež se rodí z hlubokého a složitého půvabu starého velkoměsta, poznamenávaného krásou i protivenstvím života.“⁴⁹

Moji praktickou část Bakalářské práce bylo reflektovat zážitky z cest v podobě 5 minutového animovaného filmu. Přičemž má konkrétní cesta je půlroční pobyt ve Španělském městě Barcelona, kde jsem se snažila po celou dobu pobytu nasbírat, co nejvíce materiálu a podkladů pro tvorbu animovaného filmu. Po dlouhém uvážení, jaký způsob zaznamenávání použiji, jsem uvážila že se musím zaměřit na celkem různorodou škálu, z toho důvodu, že pro tvorbu animovaného filmu, který jako médium v sobě nese jak složku zvukovou a vizuální ve formě tak potřebu textového záznamu a sociálně kulturní znalost ve formě obsahové. Tak mi nezbývalo nic jiného než nasbírat materiál ve formě fotografií, zvukových nahrávek, jak internetového, tak psaného intimního deníku, skicáků, cestovního deníku, který se potom stal v kombinaci se vším ostatním hlavním útvarem v mé výchozí animaci.

⁴⁹ Baudelaire, Ch., Úvahy o některých současnících: in CÍLEK, str. 56

Obrázek 53: Skicák, moleskine, Barcelona, zdroj : autorka

Obrázek 54: Skicák, moleskine, Barcelona, zdroj :

Obrázek 54: Skicák, moleskine, Litva, zdroj: autorka

9.1.1 CESTOVATELSKÝ BLOG LIPPATUKKA (úryvky z osobního deníku) Barcelona 15.10.2009-31.08.2010

Osobní záznamy vedené z šesti měsíčního pobytu a následného vracení až do srpna roku 2010 v Katalánském městě Barcelona, kdy prvním záměrem bylo Studium na tamější Universitě fakultě výtvarného umění v rámci výměnného programu Erasmus. Během těchto šesti měsíců jsem se do těchto krajů natolik asimilovala, že občasná návštěva bylo potřebné jako navštívit své prarodiče. Z neznámých cizinců jsem stali přátelé a z exotických míst můj dočasný druhý domov.

Podobu pobytu vznikly deníkové zápisky popisující toto soužití. Deník je v úryvcích prezentován cestovatelským blogu jménem LIPPATUKKA. Veškeré příspěvky, co jsou na tomto blogu publikovány jsou výpovědí mě a mých dvou spolužaček Lucie Wildtové a Jitky Pospíšilové. Musím upozornit na to, že některé záznamy se staly natolik intimní záležitostí, že nejsou na blogu veřejné, slouží jen jako archiv zážitků pro nás tři. (nejsou zde použita naše pravá jména, ale jen přezdívky)

„...25:9:2009

Velký Katalánský festival Mercii ... Celé ulice paří, tančí,,všude jsou koncerty, přes davy lidí se nejde dostat a v úzkých ulicích vznikají zácpy..Oslavují mladí, staří, bohatí i chudí, Pákistánci, Indové, Číňany i Španěláci... německého skatera okradli u Macby – následoval možná pro kompenzaci skoro románek s Doňou K.,,ale prej nic nebylo..možná proto, že ho nutila do koukat Vicky, Christina Barcelona a nějak nevím, ale Woody Allen nebude moc na seznamu oblíbených kulturních aktivit německejch drsnejch hochu a nejspíš ho odrovnala vášnivá debata, kdy jsme se rozkřičely, jestli opravdu byla lepší bruneta či blondýna a jaká si zasloužila být milována až jsme udělaly kompromis, že Penelope je strčila vlastně do kapsy. A Že Javier Bardem je pro nás přece jen až moc jižanský typ...

Obrázek 55: Cestovatelký blog LIPPATUKKA
Zdroj: [40]

„...27.9.2009

HMMM blíží se konec času našeho Monseratského azylu... začínáme hledat alternativní cesty...

Dnes jsme došly, po navštívení squatrealitky, k novému, veskrze oduševnělému závěru, že nemáme kde bydlet... Tedy, že potřebujeme velmi ale velmi levný byt a dvě teplé sprchy denně (abychom zahnalý deficit, jenž vynikl v průběhu minulých dvou týdnů:)). Squatting dále pasujeme na naše hobby, jelikož jak dnes trefně poznamenala Aoki cruel, vložit naší existenční tíži do rukou dvou politicky afektovaných němců, jednoho smradlavého finského alkoholika a dvou hrdliček s nevyřešenými vztahovými problémy je neprozřetelné. Po dnešku jsme zjistily, že než projdem všema nezbytnýma procedurama, jako prolézt kdejaký katastr, bude to ještě chvíli trvat a že ani pak není dostatečně jasné jestli v našem potencionálním novém domově přečkáme noc. Takže proč troškařit, chceme mít všechno...pokojíček, ateliery, síťotiskovou dílnu a černou komoru a taky šicí místnost, squat s barem a veganskou pojízdnou kuchyní, infoshop, freeshop...a hlavně tu sprchu...tu teplou sprchu:))....⁵⁰

⁵⁰ Záznam z autorského cestovatelského blogu LIPPATUKKA [40]

9.1.2 ANIMOVANÝ FILM / TRAVEL BOOK BARCELONA

Tato práce po dlouhé rozvaze o podobě její formy, přičemž obsah byl o začátku jasný, má podobu cestovního deníků tzv. travel booku, kterým se v necelé pětiminutové animaci snaží zachytit a přiblížit Genius Loci místa a také mé vlastní zážitky. Forma animace je kombinace fotografie, kresby, i stop-motivon animace upravené v počítači, převážně za pomoci programu Adobe Photoshop a následně movie-maker a Sony Vegas, mísí se tu fotografii, jako samostatný fenomén, reprodukce skic, tak pixilace jako způsob animace. Jelikož to bylo mé naprosto první setkání s tvorbou animovaného filmu, když opomenu příležitostná cvičení, tak po zjištění, že tvorba 5minutového projektu je velice náročná a mé profesní schopnosti nedostačující, proto nastaly momenty improvizace, ale nakonec jsem zjistila, že i z minimální profesní znalostí média za pomoci nasbíraného materiálu a využití dosavadních schopností z ostatních oborů a jejich kombinace je možné rozpochybovat obraz nechat ožít náladu města a vytvořit autorskou práci v podobě animovaného filmu, v mém případě spíše klipu.

Obrázek 56: Ukázka z animace, sekce
dumpster show,
Zdroj: autorka

Obrázek 57: Ukázka z animace, sekce MACBA
Zdroj: autorka

Obrázek 58: Ukázka z animace TRAVEL BOOK BARCELONA, sekce
dumpster show,
Zdroj: autorka

10 ZÁVĚR

V současné době, kdy emancipace individua v některých zemích nabyla, takého významu, že stále více vzrůstá potřeba pohybu lidské existence motivované úsilím o sebepoznání, o stvrzení vlastní identity a vnitřního světa v konfrontaci s vnějšími poměry. Touha po možnosti osobní výpovědi a následné interakci stále sílí a jedno z možností, jak je prezentovat dle mého názoru je reflexe zážitku publikovaná ve veřejném prostoru, který v současnosti zastupuje hlavně internet. Tato forma v sobě nese prvky subjektivního pohledu na problém tak i jedinečnost obsahu v podobě vlastních zážitků.

S rozvojem techniky se rozšiřují i možnosti cestování a tato skutečnost nás přímo nabádá k zaznamenání. Cestovatelské blogy, obsahující příběhy a zkušenosti z cest doplněné o autorské fotografie a čím dál častěji i kreslené deníkové skici či audio záznamy, mají stále vzrůstající tendenci. Proto je více než vhodné na tento fenomén reagovat. Je důležité hledat rozdíly mezi pouhými „sběrateli zážitků.“ V podobě turismu a cestováním.

Pro vlastní záznam a reflexi je také třeba pochopit některá média a jejich vlastnosti i v kontextu s vlastní osobností, zkušeností a schopností. Každá situace nabízí jiné možnosti, jak ji zachytit proto je potřeba pro komplexní práci tyto média střídat a nalézt jejich využití v terénu. I když některé ze situací mají natolik intimní charakter, že jejich záznam zůstane jen v našich vzpomínkách a určení této hranice je vždy jedinečná pro každého z nás.

11 LITERATURA

Tištěné publikace:

1. BARTHES, Roland „Mytologie,“ Dokořán, Praha 2004, ISBN 80-86569-73-X
2. BERCH – Karlsen, Jo „ Být přítom, Institut for Journalistia, 1991, ISBN 82-7147-094-9
3. BURIÁNOVÁ, Markéta, Bakalářská práce: „ Blog v kontextu literárního deníku, Masarykova univerzita Brno 2009
4. CÍLEK, Václav „Krajiny vnitřní a vnější“ nakl.Dokořán, Praha 2005, ISBN 80-7363-042-7
5. CÍLEK, Václav „Makom kniha míst“ nakl. Dokořán, Praha 2004, ISBN 80-86569-91-8
6. DELISLE, Guy „Pchjongjang, výlet do Severní Koreje“ nakl. BB/art 2009, ISBN 978-80-7381-456-4
7. FOUCAULT, Michael „ Myšlení vnějšku“ nakl. Hermann a synové, 2003
8. FULKOVÁ, Marie „Diskurs umění a vzdělávání“ nakl. H&H 2008, ISBN 978-80-7319-076-7
9. HLAVÁČ, Ludovit. „Dějiny fotografické tvorby“ Bratislava: Osvětový ústav, 1967.
10. HOFFMANNOVÁ, J. „Paradoxy deníky a memoárové literatury.“ Tvar, 1995
11. HOLCOVÁ, Milena „ I města mají duši“ nakl.Knižní klub, Praha 2000, ISBN 80-242-0416-9
12. HOLCOVÁ, Milena „I města mají vši“ nakl.Šalvar, Brno 2005, ISBN 80-903011-6-9
13. HOLCOVÁ, Milena „Za humny nejsou lvi“, nakl. G plus G, Praha 2003, ISBN 80-86103-69-2
14. KABELKOVÁ, Barbora, Diplomová práce: „ Česká reportážní fotografie v 21. století estetická a etická kritéria jejího hodnocení“ Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, 2011
15. LÁB, Filip, LÁBOVÁ, Alena. 2009. „Obraz v digitálním věku“ Pp. 113-124. In Žurnalistika v informační společnosti : digitalizace a internetizace žurnalistiky : proměny a perspektivy žurnalistiky v epoše digitálních médií aneb nová média teoreticky i prakticky. Praha : Karolinum, 2009. 195 s. ISBN 978802461684
16. MOCNÁ, Dagmar, PETERKA, Josef a Kol. „Encyklopedie literárních žánrů“ nakl. Paseka, Praha 2004, ISBN 80-242-0416-9
17. NORBERG – Schulz, Christian „ Genius Loci“ nakl.Odeon, Praha 1994, ISBN 80-207-0241-5
18. OHLER, Norbert „Cestování ve středověku“ nakl. H&H 2003, ISBN 80-86022-90-0
19. PIGAFETTA, Antonio „ Zpráva o první cestě kolem Světa“, nakl. Argo, Praha 2004, ISBN 80-7203-540-1
20. SKÁLA, František „ Praha)Venezia, cestovní deníky 1993“ nakl. Arbor vitae, 2011, ISBN 80-86300-63-3
21. SIMON, Damien, Barcelona do kapsy, z řady původů Lonely Planet, nakl. Svojtka a Co., Praha 2007, ISBN 978-80-7352-701-3
22. SLAVÍK, Jan „ Umění zážitku, zážitek umění, teorie a praxe artefietiky 1.díl“ UK v Praze – Pedagogická fakulta, Jan Slavík 2001, ISBN 80-7290-066-8
23. SLAVÍK, Jan „ Umění zážitku, zážitek umění, teorie a praxe artefietiky 2.díl“ UK v Praze- Pedagogická fakulta, 2003, ISBN 80-7290-130-3
24. ŠVARCOVÁ, Tereza, Bakalářská práce: „Na cestě: soubor cestopisných reportáží“ Brno 2008, Masarykova universita, Fakulta sociálních studií
25. TOMEŠOVÁ, Alena, Bakalářská práce: „Typologie cestovatelské prózy na přelomu 19. a 20. století“ Masarykova univerzita – Fakulta sociálních studií, 2006
26. TONAROVÁ, Hana, Bakalářská práce: „Setkání s cestovateli amatéry“ Brno 2010, Masarykova univerzita – Fakulta sociálních studií
27. TOPOL, Jáchym, Cudlín Karel „Cestou na východ: podle vyprávění Karla Cudlína napsal Jáchym Topol“ nakl. Torst, Praha 2008

28. VÁCHA, Jaroslav „Španělská cesta“ vydal vlastním nákladem v roce 1998 Jaroslav Vácha
29. VLAŠÍN, Štěpán „Slovník literární teorie, Československý spisovatel, Praha 1984
30. ZEMINA, Jaromír „Z Cest a cestiček“ nakl. Torst, Praha 2004

Elektronické zdroje:

31. Anima [online]. 2011 [cit. 2011-11-27]Guy Delisle Dostupné z WWW: <<http://www.animatv.be/anima.php?pageID=13&ln=3> >.
32. Benfor, sketches, draws a more...[online]. 2009 [cit. 2011-11-15] moleskine 5 Dostupné z WWW: <<http://www.benfor.biz/blog/2009/05/moleskine-5/>>.
33. Blog.cz [online]. 2007 [cit. 2011-11-13]. jeden semestr v krasnojarsku Dostupné z WWW: <<http://krasnojarsk.blog.cz/>>.
34. Blogspot.com Arkady Roytman.[online]. 2010 [cit. 2011-11-15]moleskine Dostupné z WWW: <<http://arkadyroytman.blogspot.com/2008/03/moleskine-2007-year-in-review.html>>.
35. Blogspot.com malý výlet .[online]. 2010 [cit. 2011-11-15] Dostupné z WWW: <<http://malyvylet.blogspot.com/2010/11/le-cahier-de-voyagecestovni-sesit.html>>.
36. Blogspot.com Momets, Le Cahier de Voyage online]. 2010 [cit. 2011-11-15] Dostupné z WWW: < , <http://malyvylet.blogspot.com/2010/11/le-cahier-de-voyagecestovni-sesit.html>>
37. Blogspot.com o último canto artístico.[online]. 2011 [cit. 2011-11-15]John Cage Dostupné z WWW: <<http://celestino-monteiro.blogspot.com/2011/05/john-cage.html?zx=1fd20cb5ca3cf107>>.
38. Blog Guy Delisle[online]. 2010 [cit. 2011-11-27] Jeruzalem Dostupné z WWW: <<http://www.guydelisle.com/blog/jerusalem> >.
39. Blogspot.com Elena Von Blume.[online]. 2009 [cit. 2011-11-15]lomografie Dostupné z WWW: <<http://elenavonblume.blogspot.com/2009/12/die-lomografie.html>>.
40. Blogspot.com Lippatukka[online]. 2011 [cit. 2011-11-15]deník z cest 6měsíců v Barceloně Dostupné z WWW: <http://lippatukka.blogspot.com/2009_11_01_archive.html>
41. CCA Centre for Contemporary Arts [online]. 2011 [cit. 2011-11-27]Freedom from Torture present Persepolis Dostupné z WWW: <<http://www.cca-glasgow.com/page=236B7D10-868E-4F86-A306909B378E5655&eventid=E8069BAD-276C-4359-B0BD18C4D92FC586>>.
42. DIGlarena[online]. 2011 [cit. 2011-11-27]kulturní hlídka: kontroverzní fotky v Rodolfinum Dostupné z WWW: <<http://digiarena.e15.cz/kulturni-hlidka-kontroverzni-fotky-v-rudolfinu>>.
43. Diplomová práce [online]. 2011 [cit. 2011-11-27]muzeum z WWW: <) <http://www.phil.muni.cz/muzeo/mui03obrazky/obr20.php?page=13.html>>
44. Do země velkých šlápot.[online]. 2010 [cit. 2011-11-15]pokus o travelog, vyšel komix Dostupné z WWW: <<http://www.paichl.cz/paichl/cestopisy/patagonie/chile.htm>>.
45. Flickr.com .[online]. 2011 [cit. 2011-11-15]Conjure_real Dostupné z WWW: <http://www.flickr.com/photos/conjure_real/4477463802/in/set-72157623612257719/>.
46. Flickr.com .[online]. 2011 [cit. 2011-11-15]Daniel Castro Alonso z WWW: <<http://www.flickr.com/photos/daniel-castro/6254530421/in/pool-uskspain/>>.
47. Flickr.com .[online]. 2011 [cit. 2011-11-15]Eiriartea Dostupné z WWW: <www.flickr.com/photos/eiriartea/6259573487/in/pool-1776785@N21>.
48. Flickr.com .[online]. 2011 [cit. 2011-11-15]Luiz Ruiz Dostupné z WWW: <<http://www.flickr.com/photos/daniel-castro/6254530421/in/pool-uskspain/>>.
49. Flickr.com .[online]. 2011 [cit. 2011-11-15]Shiembcn z WWW: <<http://www.flickr.com/photos/shiem/6250538027/in/pool-uskspain/>>.
50. Flickr.com .[online]. 2011 [cit. 2011-11-15]Swasky Dostupné z WWW: <www.flickr.com/photos/swasky/626947328/in/pool-177678@N21>.
51. Flickr.com .[online]. 2011 [cit. 2011-11-15]ITamayo Dostupné z WWW: <<http://www.flickr.com/photos/felixtamayo/6237980497/in/pool-uskspain/>>.

52. Flickr.com .[online]. 2011 [cit. 2011-11-15] urban sketchers map z WWW: <<http://www.flickr.com/groups/urbansketches/pool/map?mode=group>>.
53. Idnes.cz/zprávy [online]. 2011 [cit. 2011-11-26]. Sbírka cestovatele Holuba Dostupné z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/sbirku-cestovatele-holuba-otevrel-i-v-zambii-bubny-nacelnici-i-cesky-ministr-1v2-zahranicni.aspx?c=A100312_120351_zahranicni>.
54. Marco Polo cestovatel nebo Baron prášil [online]. 2011 [cit. 2011-11-27]travel journal book Dostupné z WWW: <<http://vtm.zive.cz/marco-polo-cestovatel-nebo-baron-prasil>>.
55. Minotaur knihkupectví [online]. 2011 [cit. 2011-11-27]Aargh!Singapurský speciál Dostupné z WWW: <<http://www.minotaur.cz/sfaf/catalog/aargh-singapursky-special-p-5514.html>>.
56. Moleskinerie legends and stories [online]. 2011 [cit. 2011-11-27]travel journal book Dostupné z WWW: <<http://www.moleskinerie.com/>>.
57. Novinky.cz [online]. 2010 [cit. 2011-11-13].skryté intimnosti z deníku Karla Hynka Máchy Dostupné z WWW: <<http://www.novinky.cz/zena/styl/214400-skryte-intimnosti-z-deniku-karla-hynka-machy.html>>.
58. PIXELKATED.[online]. 2008 [cit. 2011-11-15]TRAVEL BOOK z WWW: <<http://pixelkated.com/portfolio/>>.
59. Projekt Plzeň v datech Zuzana Bitalová [online]. 2010 [cit. 2011-11-15]genius loci z WWW: < <http://www.plzenvdatech.cz/> >.
60. Studentpoint.cz/kultura [online]. 2011 [cit. 2011-11-27] kontroverze plakat Dostupné z WWW: <<http://www.studentpoint.cz/data/resized/files/kultura/620x1000-b6ce-kontroverze-plakat.jpg>>.
61. Škola konceptuální tvorby [online]. 1999 [cit. 2011-11-13].záznamy/dopisy/receptury/notace/koncepty WWW: <,
<http://concept.avu.cz/studijni-texty-study-scripts/collatanea-prosperova-knihovna/slovo-a-obraz/poznamky-text-obraz-tvar/lang/cz-cs/>>.
62. Wikimedia[online]. 2011 [cit. 2011-11].- James Cook z WWW: < http://commons.wikimedia.org/wiki/File:James_Cook_Endeavour_Journal_491a.jpg>.
63. Wikipedia[online]. 2007 [cit. 2011-11].- Ernest Che Guevara,Granado mapa WWW: < http://en.wikipedia.org/wiki/File:Che_Guevara-Granado_-_Mapa_1er_viaje_-_1952.jpg>.

12 PŘÍLOHY

SEZNAM PŘÍLOH

- DVD :
 - s autorským animovaným filmem „TRAVEL BOOK BARCELONA“
 - skeny storyboardů k animovanému filmu
 - fotografie z cesty
 - skeny autorských skicáků
 - skeny autorského deníku „IRREPRESSIBLE DIARY“

- storyboardy
- autorské skicáky
- „IRREPRESSIBLE DIARY“

- „IRREPRESSIBLE DIARY“

Je deník, který vznik ve spolupráci s Jakubem Szajkem a mapuje naši několikaletou tvorbu, společné přátele a zážitky. Deník byl vytvořen jako inspirační katalog v rámci expozice na Designbloku2010.

